

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Den föreslagna lagen kompletterar Europeiska unionens förordning om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Genom lagen upphävs den gällande lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Den nya lagen motsvarar i stor utsträckning den gällande lagen, men den innehåller vissa preciseringar som EU-förordningen förutsätter.

I propositionen föreslås dessutom att det till lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och till straffregisterlagen fogas bestämmelser om förfarandet vid bakgrundskontroll av den som söker tillstånd för sprängämnesprekursorer.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 februari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	3
1.2.2 Beredningen av propositionen.....	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	9
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	11
4.1 De viktigaste förslagen.....	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
4.2.1 Konsekvenser för enskilda	12
4.2.2 Konsekvenser för företagen	13
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	14
4.2.4 Konsekvenser för säkerheten	16
5 Alternativa handlingsvägar	17
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	17
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	17
6 Remissvar	17
7 Specialmotivering.....	18
7.1 Lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer	18
7.2 Lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	28
7.3 Straffregisterlagen.....	30
8 Ikraftträdande.....	30
9 Verkställighet och uppföljning	30
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	30
LAGFÖRSLAG.....	35
1. Lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.....	35
2. Lag om ändring av lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.....	40
3. Lag om ändring av 4 a och 5 § i straffregisterlagen.....	43
BILAGA	45
PARALLELLEXTER	45
2. Lag om ändring av lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.....	45
3. Lag om ändring av straffregisterlagen	49

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. För att förhindra olaglig tillverkning av sprängämnen begränsar gällande förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (nedan *2013 års förordning*) allmänhetens tillgång till samt införsel, innehav och användning av vissa sprängämnesprekursorer, och fastställer regler om rapportering av misstänkta transaktioner.

Enligt Europeiska kommissionen (nedan *kommissionen*) har mängden sprängämnesprekursorer som finns tillgängliga på marknaden för allmänt bruk minskat efter det att 2013 års förordning trädde i kraft den 1 mars 2013. Likaså har användningen av sprängämnen som tillverkats av ämnen som nämns i 2013 års förordning minskat sedan medlemsstaterna genomförde kraven i förordningen i sin nationella lagstiftning. Medlemsstaterna har också signalerat en ökning i antalet rapporterade misstänkta transaktioner, försvinnanden och stölder. Enligt kommissionen används sprängämnesprekursorer emellertid fortfarande för olaglig tillverkning av sprängämnen. Sådana hemmagjorda sprängämnen har använts vid terrordåd inom EU.

Syftet med 2013 års förordning har varit att skapa lika villkor för företagen genom att införa restriktioner och kontroller på unionsnivå. Enligt kommissionen har 2013 års förordning endast lett till vissa framsteg på detta område, eftersom den gör det möjligt för medlemsstaterna att ha olika nivåer av restriktioner. Kommissionen ansåg därför att de befintliga restriktionerna och kontrollerna har visat sig vara otillräckliga för att förhindra olaglig tillverkning av hemmagjorda sprängämnen och lade fram ett nytt förslag till förordning.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Kommissionen lade den 17 april 2018 (COM (2018) 209 final) fram sitt förslag till förordning om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*). Kommissionen utarbetade en omfattande konsekvensbedömning av förslaget (SWD (2018) 104) och en sammanfattning av den (SWD (2018) 105).

Efter förhandlingar godkände Europeiska unionens råd och Europaparlamentet förordningen om sprängämnesprekursorer och den trädde i kraft den 1 augusti 2019. Förordningen om sprängämnesprekursorer börjar tillämpas den 1 februari 2021. Vid förhandlingarna ändrades inte det centrala innehållet i förordningen jämfört med kommissionens förslag.

En U-skrivelse (U 42/2018 rd) om förordningen om sprängämnesprekursorer överlämnades till riksdagen. Förvaltningsutskottet gav sitt utlåtande om förordningen (FvUU 27/2018 rd).

1.2.2 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet. Under beredningen av propositionen höll inrikesministeriet tillsammans med Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen samt arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Tullen och Säkerhets- och kemikalieverket ett möte med representanter för Finsk Handel rf och Kemiindustrin rf. Vid mötet behandlades vissa bestämmelser i förordningen om sprängämnesprekursorer som är av betydelse särskilt för de ekonomiska aktörerna.

Under kommissionen finns en ständig kommitté för prekursorer som sammanträder flera gånger om året för att gå igenom frågor som gäller sprängämnesprekursorer. Företrädare för finska Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen har deltagit i mötena. De är behöriga myndigheter i de frågor som anges i 2013 års förordning.

I kommittén går man igenom de risker som de kemikalier som nämns i förordningen om sprängämnesprekursorer och delvis också andra ämnen medför samt uppgifter om utförda terroristattacker. Kommittén följer också hur lagstiftningen utvecklas i olika länder och dess inverkan på missbruk och försök till missbruk av prekursorer.

Kommittén ger anvisningar om tolkningen och genomförandet av 2013 års förordning och i fortsättningen om den nya förordningen om sprängämnesprekursorer. Dessutom fungerar den som en länk mellan de nationella myndigheterna, lagstiftarna och kommissionen.

Beredningsunderlaget till propositionen finns tillgängligt för allmänheten på adressen [valtioneuvosto.fi/sv/projekt_med_identifieringskod SM003:00/2020](http://valtioneuvosto.fi/sv/projekt_med_identifieringskod_SM003:00/2020).

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Genom förordningen om sprängämnesprekursorer fastställs harmoniserade regler för tillhandahållande, införsel, innehav och användning av ämnen eller blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen. Syftet är att begränsa enskildas tillgång till dessa ämnen och blandningar och säkerställa lämplig rapportering av misstänkta transaktioner i hela distributionskedjan. Avsikten är densamma som i den gällande förordningen från 2013, dock med den ändringen att också juridiska personer i fortsättningen behöver tillstånd för sådana sprängämnesprekursorer som de inte behöver i sin normala närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

Syftet med förordningen om sprängämnesprekursorer är dock att ytterligare stärka och harmonisera EU-ländernas system för att förhindra olaglig tillverkning av sprängämnen med tanke på det ökande hotet mot den allmänna säkerheten till följd av terrorism och annan grov brottslighet. Denna harmonisering säkerställer också den fria rörligheten för sprängämnesprekursorer på den inre marknaden och främjar konkurrensen mellan ekonomiska aktörer och uppmuntrar till innovation, t.ex. genom att underlätta utvecklingen av säkrare kemikalier som ersätter sprängämnesprekursorer.

Enligt artikel 1 i förordningen om sprängämnesprekursorer fastställs i förordningen harmoniserade regler för tillhandahållande, införsel, innehav och användning av vissa sådana ämnen eller blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen. Syftet är att begränsa enskildas tillgång till dessa ämnen och blandningar och säkerställa lämplig rapportering av misstänkta transaktioner i hela distributionskedjan. Enligt förordningen avses med enskild en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke.

RP 235/2020 rd

I artikel 2 i förordningen definieras förordningens tillämpningsområde. Förordningen är tillämplig på de ämnen som förtecknas i dess bilagor och på blandningar som innehåller ämnena. Förordningen har två bilagor. I den första bilagan förtecknas de ämnen som i sig eller i form av blandningar som innehåller dem tillhandahålls enskilda endast i koncentrationer som är lika stora eller mindre än de gränsvärden som anges i bilagan. Dessa ämnen är

- salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) högst 3 viktprocent,
- väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) högst 12 viktprocent,
- svavelsyra (CAS-nr 7664-93-9) högst 15 viktprocent,
- nitrometan (CAS-nr 75-52-5) högst 16 viktprocent,
- ammoniumnitrat (CAS-nr 6484-52-2) högst 16 viktprocent (kväve i förhållande till ammoniumnitratet) samt
- kaliumklorat (CAS-nr 3811-04-9), kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7), natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9) och natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0) högst 40 viktprocent.

Den andra bilagan innehåller en förteckning över ämnen (i sig eller i form av blandningar) beträffande vilka misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder med dessa ämnen ska rapporteras till den nationella kontaktpunkten inom 24 timmar. Dessa ämnen är

- hexamin (CAS-nr 100-97-0)
- aceton (CAS-nr 67-64-1)
- kaliumnitrat (CAS-nr 7757-79-1)
- natriumnitrat (CAS-nr 7631-99-4)
- kalciumnitrat (CAS-nr 10124-37-5)
- kalciumammoniumnitrat (CAS-nr 15245-12-2)
- magnesiumpulver (CAS-nr 7439-95-4) (2) (3)
- magnesiumnitrat hexahydrat (CAS-nr 13446-18-9) samt
- aluminiumpulver (CAS-nr 7429-90-5) (2) (3)

Samma skyldighet gäller också de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Rapporteringsskyldigheten gäller också professionellt bruk.

Förordningen om sprängämnesprekursorer ger medlemsstaterna möjlighet att avvika från det totala förbudet mot vissa ämnen som nämns i bilaga I till förordningen, eftersom en medlemsstat kan införa ett tillståndssystem. Då kan tillstånd beviljas för några eller alla av följande ämnen:

- salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) över 3 men högst 10 viktprocent,
- väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) över 12 men högst 35 viktprocent,
- svavelsyra (CAS-nr 7664-93-9) över 15 men högst 40 viktprocent och
- nitrometan (CAS-nr 75-52-5) över 16 men högst 100 viktprocent.

Till skillnad från 2013 års förordning är följande ämnen och blandningar i koncentrationer över 40 viktprocent i fortsättningen förbjudna:

- kaliumklorat (CAS-nr 3811-04-9)
- kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7)
- natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9)
- natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0)

Tillstånd får inte heller beviljas för ammoniumnitrat (CAS-nr 6484-52-2) i koncentrationer som överstiger 16 viktprocent (kväve i förhållande till ammoniumnitratet).

RP 235/2020 rd

För närvarande, när 2013 års förordning tillämpas, avviker EU-ländernas system för saluföring och användning av sprängämnesprekursorer från varandra, eftersom 2013 års förordning gav medlemsstaterna möjlighet att välja mellan tre följande alternativ:

1. medlemsstaterna kan införa ett tillståndssystem för vissa av eller alla de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen,
2. medlemsstaterna kan införa ett registreringssystem för vissa av eller alla de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen eller bibehålla sina befintliga registreringssystem, eller
3. medlemsstaterna kan förbjuda vissa av eller alla de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen.

Finland införde ett tillståndssystem. I fortsättningen finns det alltså endast två alternativ, dvs. att införa ett tillståndssystem för vissa eller alla ämnen i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller förbjuda enskilda från att tillhandahålla, föra in, inneha och använda ämnen. Det föreslås att Finland ska bevara sitt tillståndssystem.

I artikeln föreskrivs också om undantag från tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer. Undantagen gäller samma produkter som 2013 års förordning.

Artikel 3 i förordningen om sprängämnesprekursorer innehåller närmare definitioner av de begrepp som används i förordningen och preciserar sålunda förordningens tillämpningsområde.

I 2013 års förordning definieras inte professionella användare. Enlig förordningen om sprängämnesprekursorer avses med professionell användare en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som har ett påvisbart behov av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner för syften som är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke, inklusive jordbruksverksamhet, som bedrivs på heltid eller deltid och inte nödvändigtvis är kopplad till storleken på den landareal varpå verksamheten bedrivs, under förutsättning att dessa syften inte inbegriper att tillhandahålla en annan person denna sprängämnesprekursor.

Skillnaden mellan professionella användare, vilka det är möjligt att tillhandahålla sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, och enskilda, vilka det inte är möjligt att tillhandahålla sådana, beror på om personen avser att använda den relevanta sprängämnesprekursorn i syften som är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke, inklusive skogsbruk, trädgårdsnäring och jordbruksverksamhet.

Skillnaden mellan en ekonomisk aktör och en professionell användare är att den ekonomiska aktören tillhandahåller en annan person en sprängämnesprekursor, medan en professionell användare förvärvar eller inför en sådan sprängämnesprekursor endast för eget bruk.

I förordningen om sprängämnesprekursorer definieras också jordbruksverksamhet, internetbaserade marknadsplatser och reglerade sprängämnesprekursorer.

I artiklarna 5 och 6 finns närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet. Förutsättningarna för beviljande av tillstånd har skärpts jämfört med nuläget. När den behöriga myndigheten överväger om den ska utfärda tillstånd ska den ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, särskilt till

- a) om det finns ett påvisbart behov av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner och om den avsedda användningen är legitim,

RP 235/2020 rd

- b) om det finns lägre koncentrationer av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner eller av ett alternativt ämne med en liknande effekt,
- c) den sökandes bakgrund, inklusive information om tidigare fällande domar mot den sökande någonstans inom unionen,
- d) de föreslagna lagringsarrangemangen, för att säkerställa att sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner lagras säkert.

Den behöriga myndigheten ska erhålla information om tidigare fällande domar mot sökanden i andra medlemsstater, såsom avses i punkt 1 c i artikeln, via det system som inrättats genom rådets rambeslut 2009/315/RIF. Det är ett system som möjliggör utbyte av straffregisteruppgifter mellan medlemsstaterna.

Till övriga delar förblir tillståndsförfarandet i huvudsak oförändrat.

I artiklarna 7 och 8 föreskrivs om skyldigheter för ekonomiska aktörer. Med ekonomisk aktör avses enligt förordningen en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer på marknaden, antingen offline eller online, inklusive på internetbaserade marknadsplatser.

En ekonomisk aktör som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner ska informera den senare om att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av denna sprängämnesprekursor omfattas av restriktioner enligt förordningen om sprängämnesprekursorer. En ekonomisk aktör ska också säkerställa och kunna visa de nationella tillsynsmyndigheterna att dess personal som är involverad i försäljningen av reglerade sprängämnesprekursorer är medveten om vilka av de produkter som den tillhandahåller som innehåller reglerade sprängämnesprekursorer och informerad om de skyldigheter som anges i förordningen om sprängämnesprekursorer.

En ekonomisk aktör ska för varje transaktion kontrollera den enskildas identitet och tillstånd i enlighet med det tillståndssystem som fastställts av den medlemsstat där den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner tillhandahålls. Den ekonomiska aktören ska på tillståndet också ange mängden som inköpts av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner.

En ekonomisk aktör ska på det sätt som närmare anges i förordningen om sprängämnesprekursorer säkerställa att en potentiell kund är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör, varvid kunden inte behöver tillstånd för ett sådant ämne som hen behöver i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

Den ekonomiska aktören får vägra transaktionen om den har rimliga skäl att ifrågasätta att den avsedda användningen är legitim eller att den enskildas avsikter med användningen av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner är legitima.

Ekonomiska aktörer ska spara ovannämnda uppgifter om transaktionerna i 18 månader från transaktionens datum. För närvarande finns ingen motsvarande skyldighet.

I artikel 9 föreskrivs om skyldigheten för ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser att rapportera misstänkta transaktioner. Ekonomiska aktörer har en motsvarande skyldighet redan för närvarande. Anmälan ska göras till den nationella kontaktpunkten, som i Finland är centralkriminalpolisen. Enligt artikeln ska ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser i fortsättningen ha lämpliga, rimliga och proportionella förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner. Detta är en ny skyldighet. Vidare föreskrivs det i artikeln att

RP 235/2020 rd

ekonomiska aktörer och professionella användare inom 24 timmar från upptäckten ska rapportera betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där försvinnandet eller stölden ägde rum. Samma skyldighet gäller också enskilda.

I artikel 10 föreskrivs om utbildning och ökad medvetenhet. Medlemsstaterna ska säkerställa tillräckliga resurser för och tillhandahållande av utbildning för brottsbekämpande myndigheter, förstainsatsaktörer och tullmyndigheter så att de kan känna igen reglerade sprängämnesprekursorer i sin tjänsteutövning och reagera snabbt och korrekt på misstänkt verksamhet. Medlemsstaterna ska i fortsättningen minst en gång per år genomföra informationsåtgärder och anordna regelbundna utbyten mellan brottsbekämpande myndigheter, nationella tillsynsmyndigheter, ekonomiska aktörer, internetbaserade marknadsplatser och företrädare för de sektorer där reglerade sprängämnesprekursorer används.

Enligt artikel 11 ska medlemsstaterna säkerställa att de har utsett behöriga myndigheter för inspektion och kontroller för korrekt tillämpning av vissa artiklar i förordningen. I 2013 års förordning finns ingen motsvarande skyldighet.

I artikel 12 föreskrivs om kommissionens riktlinjer och i artikel 13 om sanktioner för överträdelse av förordningen. Liksom för närvarande måste sanktionerna vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I artikel 14 föreskrivs om en skyddsklausul, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att begränsa eller förbjuda tillhandahållande, införsel, innehav och användning av andra ämnen än de som nämns i bilagorna I och II till förordningen eller blandningar som innehåller dessa ämnen, eller föreskriva att ämnet ska omfattas av rapporteringsskyldigheter i enlighet med förordningen. En begränsning är möjlig endast om medlemsstaten har grundad anledning att misstänka att ämnet kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen. Av ovannämnda skäl kan en medlemsstat också begränsa de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen, även om koncentrationen är lika med eller lägre än gränsvärdet. En medlemsstat får också fastställa ett gränsvärde över vilket ett ämne som förtecknas i bilaga II ska omfattas av de restriktioner som i övrigt gäller för de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. En medlemsstat får också begränsa eller förbjuda tillhandahållande, införsel, innehav och användning av ett ämne genom att fastställa ett sådant gränsvärde. Kommissionen och de övriga medlemsstaterna ska underrättas om restriktioner och förbud. Kommissionen undersöker ärendet och får vid behov begära att den berörda medlemsstaten upphäver eller ändrar den provisoriska åtgärden.

Enligt artikel 15 ska kommissionen anta delegerade akter om ändring av förordningen om sprängämnesprekursorer.

- a) Ändring av gränsvärdena i bilaga I, i den mån det är nödvändigt för att ta hänsyn till utvecklingen i fråga om missbruk av ämnen som sprängämnesprekursorer eller på grundval av forskning och försök.
- b) Tillägg av ämnen i bilaga II när det är nödvändigt för att ta hänsyn till utvecklingen i fråga om missbruk av ämnen som sprängämnesprekursorer. Kommissionen ska, som ett led i förberedelserna för de delegerade akterna, samråda med berörda parter, särskilt inom den kemiska industrin och detaljhandeln.

I artikel 16 föreskrivs om förutsättningarna för antagande av delegerade akter. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 15 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet

upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna. En delegerad akt ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

I artikel 17 föreskrivs om möjligheten till skyndsamt förfarande vid antagandet av delegerade akter.

Enligt artikel 21 ska kommissionen senast den 2 februari 2026 genomföra en utvärdering av förordningen om sprängämnesprekursorer och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Förordningen om sprängämnesprekursorer börjar tillämpas från och med den 1 februari 2021 och samtidigt upphävs den gällande förordningen (EU) nr 98/2013. Tillstånd som har utfärdats i behörig ordning i enlighet med 2013 års förordning förblir giltiga antingen till och med den dag som ursprungligen angivits i tillståndet, eller fram till den 2 februari 2022, beroende på vilket som inträffar först. Det är också tillåtet för enskilda att inneha, införa och använda sprängämnesprekursorer som lagligen förvärvats före den 1 februari 2021 fram till den 2 februari 2022.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

2013 års förordning har tillämpats sedan den 2 september 2014. Kompletterande bestämmelser om tillämpningen av förordningen utfärdades genom lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (653/2014), som också har tillämpats den 2 september 2014.

Tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer kräver också kompletterande nationell reglering, eftersom förordningen innehåller vissa frågor som ska lösas nationellt. Genom den föreslagna lagen kompletteras bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer till den del det är nödvändigt. Samtidigt föreslås det att gällande lag 653/2014 ska upphävas. Den kompletterande nationella reglering som förordningen om sprängämnesprekursorer föranleder utfärdas som en egen lag, eftersom det inte är ändamålsenligt att införliva regleringen i befintlig lagstiftning. Till denna del ändras således inte nuläget.

I 2013 års förordning föreskrivs det om tillhandahållande, införsel, innehav och användning av ämnen eller blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen. Enligt förordningen ska medlemsstaterna förbjuda att dessa ämnen tillhandahålls enskilda personer, som inte heller får införa, inneha eller använda dem. Förordningen gäller inte professionellt bruk till denna del. Dessa huvudprinciper förblir desamma också i den nya förordningen om sprängämnesprekursorer.

I 2013 års förordning gavs medlemsstaterna tre möjligheter att avvika från det totala förbudet mot dessa ämnen eller blandningar. För det första kan medlemsstaten ta i bruk ett tillståndssystem för ämnena i fråga. För det andra kan medlemsstaten ta i bruk ett registreringsystem när det gäller koncentrationerna för tre ämnen: väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i förordningen, men inte överstiger 35 viktprocent; nitrometan (CAS-nr 75-52-5) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i förordningen, men inte överstiger 40 viktprocent; salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) i

koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i förordningen, men inte överstiger 10 viktprocent. För det tredje, om medlemsstaterna den 1 mars 2013 hade ett registrerings-system enligt vilket ekonomiska aktörer är skyldiga att registrera transaktioner genom vilka en eller flera sprängämnesprekursorer som nämns i förordningen tillhandahålls enskilda personer, får medlemsstaten i fråga bibehålla sitt system. Eftersom medlemsstaterna fick flera olika alternativ för uppnåendet av målen i 2013 års förordning är praxis inom EU oenhetlig.

I Finland infördes ett tillståndssystem. Tillståndsmyndighet är Polisstyrelsen. Finland har således redan ett tillståndssystem, vilket innebär att den nya förordningen inte förändrar nuläget. I Finland har det årligen lämnats cirka 150 ansökningar om tillstånd för sprängämnesprekursorer per år, av vilka endast några enstaka ansökningar har avslagits. För närvarande kan tillstånd sökas genom att en undertecknad ansökan lämnas in till Polisstyrelsen genom ett besök på en polisinsättning, per post eller som skannad kopia per e-post.

Tillståndsansökningarna behandlas manuellt. En elektronisk tjänst förbereds. För närvarande är tillstånden således inte kopplade till polisens informationssystem, utan myndigheter såsom Tullen och de poliser som utför undersökningar kan vid behov begära uppgifter av Polisstyrelsen.

Förordningen om sprängämnesprekursorer begränsar mängden av ämnen och blandningar för vilka tillstånd kan beviljas. I fortsättningen går det inte att få tillstånd för kaliumklorat (CAS-nr 3811-04-9), kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7), natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9) och natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0) i koncentrationer över 40 viktprocent. Hittills har det inte ansetts om enskilda tillstånd för dessa ämnen i Finland.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska också professionella användare, dvs. fysiska eller juridiska personer, offentliga organ eller grupper av sådana personer eller organ, i fortsättningen visa att de i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet behöver de ämnen eller blandningar som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Enligt 2013 års förordning har de inte uttryckligen behövt visa att de behöver förvärva eller använda ett visst ämne eller en viss blandning. Till denna del kan 2013 års förordning anses vara bristfällig med tanke på säkerheten.

Enligt ingressen till förordningen om sprängämnesprekursorer bör den behandling av personuppgifter som förekommer i samband med beviljande av tillstånd och rapportering av misstänkta transaktioner ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). På sådan behandling av personuppgifter som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer tillämpas i Finland som allmän lag dessutom den nationella dataskyddslagen (1050/2018) som komplement till dataskyddsförordningen.

Uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer registreras i tillståndsmyndigheten Polisstyrelsens register. I den gällande lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer föreskrivs inte uttryckligen om behandling av personuppgifter, med undantag för bestämmelsen om rätten att få information. På behandlingen av personuppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer som finns lagrade i polisens register tillämpas lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, nedan *polisens personuppgiftslag*).

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Förordningen om sprängämnesprekursorer kommer inte att ändra på nuläget i någon större utsträckning. Det föreslås att tillståndssystemet i Finland bibehålls för alla de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer för vilka tillstånd kan beviljas. Tillståndssystemet har fungerat väl och det har minskat efterfrågan på sprängämnesprekursorer bland privatpersoner, vilket redan var ett av syftena med 2103 års förordning. Därför föreslås inget totalförbud mot ämnena, vilket dessutom skulle kunna betraktas som oskäligt för konsumenterna med hänsyn till att ämnena har klara och legitima användningsändamål, t.ex. när de används som rengöringsmedel och i hobbyverksamhet.

Förordningen om sprängämnesprekursorer kommer dock att förbjuda kaliumklorat (CAS-nr 3811-04-9), kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7), natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9) och natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0) i koncentrationer över 40 viktprocent för enskilda personer. I praktiken har detta förbud liten betydelse i Finland, eftersom endast ett fåtal tillstånd har sökts för dessa ämnen.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer läggs svavelsyra (CAS-nr 7664-93-9) i koncentrationer över 15 viktprocent till i förteckningen över ämnen i bilaga I, och förvärv, införsel, innehav och användning av svavelsyra kommer i fortsättningen att kräva tillstånd av tillståndsmyndigheten. Dessutom flyttas säkerhetsrestriktionerna för tillhandahållande av ammoniumnitrat från förordning (EG) nr 1907/2006¹ till förordningen om sprängämnesprekursorer. Detta innebär att en privatperson inte kan beviljas tillstånd för ammoniumnitrat i koncentrationer över 16 viktprocent.

I Finland kommer tillståndssystemet i huvudsak att förbli oförändrat. Det har varit ändamålsenligt att koncentrera beviljandet av tillstånd till Polisstyrelsens vapenförvaltning, där också vissa tillstånd enligt skjutvapenlagen behandlas. Polisstyrelsen ska även i fortsättningen vara tillståndsmyndighet. Centralkriminalpolisen ska även i fortsättningen vara nationell kontaktpunkt till vilken misstänkta transaktioner anmäls.

I förordningen om sprängämnesprekursorer införs vissa skärpningar som gäller prövningen av beviljandet av tillstånd. I fortsättningen ska tillståndsmyndigheten t.ex. beakta tillståndssökandens planer för lagringsarrangemang i syfte att säkerställa att sprängämnesprekursorerna lagras säkert och kontrollera den sökandes bakgrund, inklusive information om tidigare fällande domar mot den sökande någonstans inom unionen.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska en ekonomisk aktör kontrollera kundens identitet och tillstånd för sprängämnesprekursorer. Skyldigheten gäller också ekonomiska aktörer som är verksamma på internet. Skyldigheten att kontrollera att sökanden har tillstånd för

¹Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG

sprängämnesprekursorer fanns med redan i 2013 års förordning. Ett nytt krav är den uttryckliga skyldigheten att kontrollera kundens identitet.

Kravet i 2013 års förordning gällde också ekonomiska aktörer som är verksamma på internet. I den nya förordningen preciseras skyldigheterna för dessa aktörer. Ekonomiska aktörer som är verksamma på internet bör också utbilda sin personal och även inrätta lämpliga förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner. De ska kontrollera kundens identitet och se till att ett tillstånd för den avsedda transaktionen har beviljats. Ett nytt inslag i förordningen om sprängämnesprekursorer är bestämmelserna om internetbaserade marknadsplatser. Dessa fungerar endast som mellanhänder mellan ekonomiska aktörer och enskilda personer, professionella användare eller andra ekonomiska operatörer. Således omfattas internetbaserade marknadsplatser inte av helt samma skyldigheter som ekonomiska aktörer, t.ex. kontroll av kundens identitet eller kontroll av tillstånd för sprängämnesprekursorer. Internetbaserade marknadsplatser ska in-formera användare som genom deras tjänster avser att tillhandahålla ämnen som nämns i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer om skyldigheterna enligt förordningen. Vidare ska internetbaserade marknadsplatser vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att deras användare uppfyller sina kontrollskyldigheter. Internetbaserade marknadsplatser omfattas också av samma skyldighet att upptäcka och rapportera misstänkta transaktioner som ekonomiska aktörer, dock med beaktande av internetmiljöns särdrag.

Ett nytt inslag i förordningen om sprängämnesprekursorer är den uttryckliga bestämmelsen om att medlemsstaterna ska se till att de har utsett nationella tillsynsmyndigheter som inspekterar och kontrollerar att vissa artiklar i förordningen tillämpas korrekt. I Finland kommer Polisstyrelsen och de enheter som lyder under den samt Säkerhets- och kemikalieverket att vara tillsynsmyndigheter i frågor som hör till deras ansvarsområde. Myndigheterna i fråga övervakar redan för närvarande att 2013 års förordning följs, men Säkerhets- och kemikalieverkets kontrollskyldighet utvidgas jämfört med nuläget.

I förordningen om sprängämnesprekursorer betonas medlemsstaternas skyldighet att säkerställa tillräckliga resurser för och tillhandahållande av utbildning för brottsbekämpande myndigheter, förstainsatsaktörer och tullmyndigheter om skyldigheterna enligt förordningen. Medlemsstaterna ska också minst en gång om året vidta medvetandehöjande åtgärder om innehållet i förordningen om sprängämnesprekursorer, anpassade efter särdragen inom olika sektorer. Motsvarande skyldigheter finns inte i 2013 års förordning.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för enskilda

I förordningen om sprängämnesprekursorer avses med enskild en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke.

I fortsättningen behöver enskilda personer tillstånd av Polisstyrelsen för införsel, förvärv, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. En avgift tas ut för tillståndet. Tillståndet gäller i högst tre år, varefter det ska förnyas. Personer som ansöker om tillstånd blir tvungna att lämna tillståndsmyndigheten fler utredningar än tidigare, såsom en utredning om lagringsarrangemang för att säkerställa att sprängämnesprekursorer lagras säkert. Dessutom kontrolleras personens bakgrund grundligare än tidigare. Tillståndsmyndigheten utreder bl.a. om personen tidigare har dömts för brott någonstans inom unionen. Lämmandet av nya utredningar medför extra arbete för den som ansöker om tillstånd, medan bakgrundskontroller inskränker sökandens integritetsskydd.

RP 235/2020 rd

Ansökan om tillstånd kan även i fortsättningen lämnas in till antingen Polisstyrelsen eller en polisinspektion. Tillståndsbesluten skickas per post till den adress som den sökande har uppgett. Nuläget förändras så att också juridiska personer i fortsättningen behöver ett tillstånd för sprängämnesprekursorer för ämnen som de inte behöver i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet. Antalet sådana tillståndsansökningar förväntas inte bli stort.

I fråga om ämnen som kräver tillstånd är den största ändringen till följd av förordningen att det i fortsättningen behövs tillstånd för svavelsyra i koncentrationer över 15 viktprocent. Svavelsyra är ett allmänt använt ämne.

I Finland finns det inget register som visar vilka registrerade produkter som är konsumentprodukter och vilka som är avsedda som industriprodukter, vilket skulle kunna underlätta utredningen av huruvida det handlar om professionell användning. Detta gäller alla produkter som innehåller kemikalier som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska enskilda som har förvärvat i bilaga I avsedda sprängämnesprekursorer rapportera betydande försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där försvinnandet eller stölden ägde rum inom 24 timmar från upptäckten. Det är fråga om en ny skyldighet, men dess konsekvenser kan anses vara ringa.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

Det finns inga heltäckande registeruppgifter om antalet försäljningsställen där de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer säljs. I fråga om de berörda prekursorerna har det till Säkerhets- och kemikalieverkets kemikalieproduktregister rapporterats över 180 produkter som innehåller väteperoxid och över 140 produkter som innehåller salpetersyra samt några produkter som innehåller nitrometan. Cirka 160 produkter har rapporterats innehålla svavelsyra i koncentrationer över 15 procent. Svavelsyra finns t.ex. i bilbatterier. Cirka 70 produkter med ammoniumnitrat i koncentrationer över 16 procent har rapporterats. Endast ett fåtal klorater har rapporterats, varför det faktum att förordningen om sprängämnesprekursorer kommer att förbjuda att tillstånd beviljas för dem inte har någon större betydelse i praktiken.

Genom 2013 års förordning ålades företagen skyldigheter i fråga om de ämnen som nämns i förordningen, dvs. de kunde inte säljas till andra än sådana medborgare som visade upp ett tillstånd beviljat av Polisstyrelsen. Detta medförde förändringar i företagets arbetssätt. Förordningen om sprängämnesprekursorer medför inga ändringar i detta. Det kan antas att företag som säljer sprängämnesprekursorer känner till de skyldigheter som anges i 2013 års förordning. De har instruerat sin personal i att begära att enskilda uppvisar ett tillstånd före försäljningstransaktionen. Dessutom har personalen fått utbildning i att identifiera misstänkta transaktioner liksom betydande försvinnanden och stölder av ämnena, vilka ska anmälas till den nationella kontaktpunkten. Svavelsyra, som är ett nytt ämne i förordningen och som kommer att kräva tillstånd i vissa koncentrationer, säljs huvudsakligen i samma affärer som andra ämnen som avses i förordningen och som redan för närvarande kräver tillstånd i vissa koncentrationer.

Förordningen medför dock också nya skyldigheter för ekonomiska aktörer. Förordningen om sprängämnesprekursorer utgår från att de ekonomiska aktörer som säljer till professionella användare eller enskilda med tillstånd ska kunna förlita sig på information som gjorts tillgänglig i tidigare led i distributionskedjan. Alla ekonomiska aktörer i distributionskedjan ska därför underrätta mottagare av de ämnen som nämns i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer om att enskildas tillhandahållande, införsel, innehav och användning av dessa

sprängämnesprekursorer omfattas av förordningen. Enligt ingressen till förordningen om sprängämnesprekursorer kan en ekonomisk aktör visa detta t.ex. genom att förse förpackningen med en lämplig etikett, genom att kontrollera att förpackningen är försedd med en lämplig etikett eller genom att ta med den informationen i det säkerhetsdatablad som sammanställts i enlighet med bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006. I artiklarna i förordningen ingår dock inga sådana skyldigheter, så den ekonomiska aktören kan informera distributionskedjan också på andra sätt.

En ny skyldighet för ekonomiska aktörer som förser professionella användare eller andra ekonomiska aktörer med ämnen som nämns i bilaga I till förordningen är att säkerställa att kunden är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör. För att fullgöra denna skyldighet kan man använda den mall för den kundförsäkran som återges i bilaga IV till förordningen, vilket kan anses underlätta den ekonomiska aktörens arbete. I Finland finns inget samlat register över professionell användning. Företagare har ofta ett FO-nummer, dvs. företags- och organisationsnummer, vilket kan vara ett bevis på professionell användning. FO-numren administreras i Patent- och registerstyrelsens och skatteförvaltningens gemensamma företags- och organisationsdatasystem. Också alla föreningar som är upptagna i Patent- och registerstyrelsens föreningsregister har fått ett FO-nummer.

Ekonomiska aktörer ska också för varje transaktion spara den information som närmare anges i förordningen om sprängämnesprekursorer i 18 månader från och med den dag då transaktionen ägde rum. I uppgifterna ingår också personuppgifter, vilket ålägger de ekonomiska aktörerna en skyldighet att iaktta dataskyddslagstiftningen vid lagringen av personuppgifterna. Den nya skyldigheten medför således en viss administrativ börda för de ekonomiska aktörerna. Motsvarande förfaranden har dock tillämpats redan tidigare inom vissa branscher, så det är inte fråga om ett helt nytt tillvägagångssätt. Informationen ska ställas till förfogande för tillsyn.

Den nya förordningen om sprängämnesprekursorer orsakar inga ändringar i skatterna eller avgifterna för företag och den påverkar inte företagsstöden. Förordningen om sprängämnesprekursorer kräver inte heller ändringar i tillstånds- eller rapporteringsförfarandena för företag.

Förordningen innebär vissa nya skyldigheter för internetbaserade marknadsplatser. Eftersom dessa endast fungerar som mellanhänder mellan å ena sidan ekonomiska aktörer och å andra sidan enskilda personer, professionella användare eller andra ekonomiska aktörer, betraktas de inte som ekonomiska aktörer i förordningen, vilket innebär att de inte omfattas av samma skyldigheter som ekonomiska aktörer. Eftersom internetbaserade marknadsplatser ändå har en central roll i affärsverksamheten på nätet, ska de informera användare som genom deras tjänster avser att tillhandahålla ämnen som avses i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer om skyldigheterna enligt förordningen. Dessutom ska internetbaserade marknadsplatser vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att deras användare uppfyller sina kontrollskyldigheter. Internetbaserade marknadsplatser är också skyldiga att underrätta centralkriminalpolisen om misstänkta transaktioner. Fullgörandet av dessa skyldigheter ökar i någon mån arbetsbördan och kostnaderna för internetbaserade marknadsplatser. Samtidigt vore det med beaktande av branschens karaktär smidigast att t.ex. informera om skyldigheterna enligt förordningen genom att ta in ett omnämnande om dem i användningsvillkoren för tjänsten.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Med stöd av 2013 års förordning har det i Finland redan inrättats ett tillståndssystem och en kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner. Dessutom har polisen övervakat att förordningen följs. Ärligen har cirka 150 ansökningar om tillstånd för sprängämnesprekursorer kommit in. Jämfört med andra tillstånd som polisen beviljar, såsom vapenlicenser och körkort,

är antalet tillstånd för sprängämnesprekursorer litet. I fortsättningen ska tillstånd också sökas för svavelsyra i koncentrationer över 15 procent. Svavelsyra är ett allmänt använt ämne, vilket innebär att antalet ansökningar om tillstånd för sprängämnesprekursorer kommer att öka. Detta medför extra arbete för Polisstyrelsen. Dessutom behöver också juridiska personer i fortsättningen tillstånd för ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer och som de inte behöver i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska tillståndsmyndigheten kontrollera sökandens bakgrund inklusive eventuella fällande domar i andra EU-länder. Detta kommer att fördröja och göra tillståndsförfarandet mindre smidigt och medföra extra arbete för Polisstyrelsen liksom för Rättsregistercentralen, som Polisstyrelsen ska begära uppgifterna av. Utöver Polisstyrelsens förfrågningar måste Rättsregistercentralen också svara på förfrågningar från myndigheter i andra medlemsstater. Dessutom uppstår engångskostnader för informationssystem på uppskattningsvis 18 000–22 000 euro för Rättsregistercentralen. Även antalet årsverken vid Rättsregistercentralen ökar, men inte i betydande grad.

Centralkriminalpolisen ska även i fortsättningen vara nationell kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner. De ekonomiska aktörerna har hittills lämnat mycket få rapporter om misstänkta transaktioner eller betydande försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer och blandningar eller ämnen som innehåller sådana. I fortsättningen är också enskilda skyldiga att underrätta den nationella kontaktpunkten om betydande försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer och blandningar eller ämnen som innehåller sådana. Detta kommer att medföra en del extra arbete för centralkriminalpolisen, men det bör inte anses vara betydande med tanke på bl.a. antalet tillstånd för sprängämnesprekursorer.

Tullen har övervakat efterlevnaden av 2013 års förordning när det gäller införsel. Förordningen om sprängämnesprekursorer förändrar inte situationen jämfört med nuläget. En enskild som importerar ämnen som nämns i bilaga I till förordningen ska på begäran visa upp ett tillstånd för sprängämnesprekursorer för Tullen, som kan överväga om den begär att få se tillståndet eller inte. Tullen sammanställer ingen exakt statistik över hur många gånger man har begärt att få se ett tillstånd för sprängämnesprekursorer, men man vet att det inte har skett ofta, och att uppgiften därmed inte har medfört några stora mängder extra arbete. Situationen väntas inte förändras nämnvärt till denna del.

Det föreslås nya tillsynsuppgifter för Säkerhets- och kemikalieverket. Verket kommer att övervaka att artikel 7 (information till distributionskedjan) och artikel 8 (kontroll vid försäljning) i förordningen om sprängämnesprekursorer tillämpas korrekt. Dessutom medför skyldigheten enligt artikel 10 att utbilda och informera om innehållet i förordningen extra arbete. Sammantaget uppskattas Säkerhets- och kemikalieverket orsakas extra arbete motsvarande cirka ett årsverke. Å andra sidan förutsätter förordningen om sprängämnesprekursorer inte längre uttryckligen att medlemsstaternas myndigheter ska utöva tillsyn över att det i märkningen av förpackningar för kemikalier som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen och som innehåller ämnen förtecknade i bilaga I till förordningen anges att förvärv, innehav och användning av ämnet omfattas av restriktioner. Säkerhets- och kemikalieverket har utövat tillsyn över att denna märkning har gjorts. De uppgifter som föreslås för Säkerhets- och kemikalieverket förutsätter att verket också utvecklar IKT-systemen, såsom KemiDigi-systemet, vilket medför ytterligare kostnader.

Förordningen om sprängämnesprekursorer innehåller en skyldighet att tillhandahålla utbildning för brottsbekämpande myndigheter, räddningsarbetare och tullmyndigheter. De brottsbekämpande myndigheterna och tullmyndigheterna har av arbetsgivaren fått utbildning i tillämpningen av 2013 års förordning och känner således till de grundläggande principerna i förordningen.

Utbildningen ska nu ses över så att den svarar mot kraven i den nya förordningen om sprängämnesprekursorer. Detta kommer att medföra en del extra arbete. Däremot är skyldigheten att tillhandahålla räddningsarbetare utbildning för att de i sin tjänsteutövning ska kunna identifiera ämnen och blandningar som nämns i bilagorna I och II till förordningen och reagera snabbt och korrekt på misstänkt verksamhet helt ny. Inom räddningsbranschen ordnas redan för närvarande utbildning om olika kemikalier, vilket innebär att den utbildning som förutsätts i förordningen om sprängämnesprekursorer kan inkluderas i dessa utbildningar.

Förordningen om sprängämnesprekursorer ålägger också medlemsstaterna att minst en gång om året genomföra informationsåtgärder som är anpassade till särdragen hos varje enskild sektor där reglerade sprängämnesprekursorer används. Det är upp till medlemsstaterna hur utbildningarna organiseras. Avsikten är att olika myndigheter, såsom polisen och Tullen, fortsätter det befintliga samarbetet med ekonomiska aktörer, varvid information om ändringar i lagstiftningen om prekursorer och andra omständigheter som eventuellt ska beaktas kan ges i detta sammanhang. Samtidigt uppfylls också skyldigheten enligt förordningen att sörja för ett regelbundet informationsutbyte mellan olika aktörer.

4.2.4 Konsekvenser för säkerheten

Enligt kommissionen har mängden sprängämnesprekursorer som finns tillgängliga på marknaden för allmänt bruk minskat efter det att förordningen trädde i kraft den 1 mars 2013. Medlemsstaterna har också signalerat en ökning i antalet rapporterade misstänkta transaktioner, försvinnanden och stölder. Detta visar att 2013 års förordning har haft en säkerhetskänslig effekt. Enligt kommissionen används sprängämnesprekursorer emellertid fortfarande för olaglig tillverkning av sprängämnen. Dessa ”hemmagjorda sprängämnen” har använts vid de allra flesta terroristattacker i EU, däribland de som drabbade Madrid 2004, London 2005, Paris 2015, Bryssel 2016 samt Manchester och Parsons Green 2017. Attacker med hemmagjorda sprängämnen har också skördat flest offer vid sådana attacker under de senaste årtiondena.

Förordningen om sprängämnesprekursorer syftar till att ytterligare harmonisera medlemsstaternas system. Medlemsstaterna ska införa ett tillståndssystem för de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen eller förbjuda antingen alla eller vissa av de ämnen som nämns i bilaga I. Detta skapar klarhet i situationen inom EU och kan anses öka säkerheten genom att tillgången till de vanligaste sprängämnesprekursorerna försvåras. I Finland har de ämnen som nämns i förordningen inte orsakat några betydande problem. Samtidigt faller vissa ämnen som kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen fortfarande utanför tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer. Situationen ska därför följas noggrant och vid behov ska åtgärder vidtas för att ta in eventuella nya ämnen i tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska ekonomiska aktörer liksom hittills kontrollera att tillstånd för sprängämnesprekursorer finns. Ett nytt krav är däremot kontroll av kundens identitet. Skyldigheten gäller också ekonomiska aktörer som är verksamma på internet. Kontrollen av kundens identitet ökar säkerheten, eftersom den försvårar möjligheten att köpa sprängämnesprekursorer genom att använda någon annans tillstånd.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska medlemsstaterna förbjuda allmänhetens tillgång till ämnen som nämns i bilaga I till förordningen. Som ett undantag från detta får en medlemsstat införa ett tillståndssystem för alla eller vissa av de ämnen som anges i bilaga I till förordningen.

I Finland används redan ett tillståndssystem. Det infördes med stöd av 2013 års förordning.

I Finland är avsikten att, där det är möjligt, bibehålla tillståndssystemet för alla ämnen som nämns i bilaga I till förordningen. Tillståndssystemet har fungerat bra. Antalet tillstånd som söks och beviljats har varit rimligt. Det har också funnits tecken på att medborgarna har sökt ersättande produkter och således undvikit tillståndsprövsprocessen. Ett totalförbud mot ämnena kan betraktas som oskäligt för medborgarna med hänsyn till att ämnena har klara och legitima användningsändamål, t.ex. när de används som rengöringsmedel och i hobbyverksamhet.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

När det gäller de övriga medlemsstaterna utredde man om de har för avsikt att införa ett tillståndssystem för vissa eller alla ämnen som avses i bilaga I till förordningen eller förbjuda vissa eller alla dessa ämnen för enskilda. En förfrågan gjordes i maj 2020.

Sverige, Danmark, Nederländerna och Österrike kommer att bibehålla eller införa ett tillståndssystem för alla eller vissa ämnen.

I Rumänien införs ett tillståndssystem för ammoniumnitrat för professionella användare. Landet kommer att förbjuda andra ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

I Estland, Lettland, Belgien, Luxemburg, Tyskland, Kroatien och Tjeckien kommer de ämnen som avses i bilaga I till förordningen att förbjudas för enskilda.

Polen, Portugal och Slovenien hade ännu inte beslutat om de ska införa ett tillståndssystem eller om de ska förbjuda enskilda att använda de ämnen som avses i bilaga I till förordningen.

6 Remissvar

Propositionen sändes på remiss till jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriets räddningsavdelning, gränsbevakningsavdelningen och enheten för nationell säkerhet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Konkurrens- och konsumentverket, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen, skyddspolisen, centralkriminalpolisen, dataombudsmannens byrå, Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket, Finnish Hot Rod Association FHRA ry, Finsk Handel rf, Kemiindustrin rf., Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Servicefacket PAM rf, Suomen apteekkariliitto - Finlands apotekareförbund r.y och Suomen Ilmailuliitto - Finlands Flygförbund ry.

Det inkom 16 utlåtanden. Ändringar har gjorts i propositionen utifrån remissvaren. Flera av remissinstanserna konstaterade dock att de inte hade något att anmärka.

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter och utnyttjandet av handlingsutrymmet. Ministeriet ansåg att till den del det i lagförslagen i propositionsutkastet, utöver kompletteringen av förordningen om sprängämnesprekursorer, också är fråga om särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter, ska bestämmelserna överensstämma med det nationella handlingsutrymme som EU:s allmänna dataskyddsförordning tillåter. Justitieministeriet påpekade också att bestämmelserna om hälsouppgifter och andra känsliga uppgifter bör vara tydliga och noggrant avgränsade. Justitieministeriet fäste dessutom uppmärksamhet vid förhållandet mellan den lag som kompletterar förordningen om sprängämnesprekursorer och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Justitieministeriet ansåg dessutom att bestämmelserna om rätten till information bör preciseras. Propositionen har ändrats och preciserats till dessa delar.

Justitieministeriet och Säkerhets- och kemikalieverket ansåg att separata bestämmelser om tillsynsmyndigheternas befogenheter bör fogas till lagutkastet. Propositionen har kompletterats med detta tillägg.

Rättsregistercentralen föreslog preciseringar avseende bakgrundskontroll av juridiska personer i tillståndsförfarandet. Motiven till propositionen har preciserats till denna del.

Centralkriminalpolisen fäste uppmärksamhet vid att den gällande lagstiftningen inte möjliggör användning av straffregisteruppgifter för att förebygga och avslöja brott och föreslog att en ändring som gäller detta ska göras i samband med de ändringar som föreslås i propositionen. Eftersom en sådan ändring inte förutsätts i förordningen om sprängämnesprekursorer har propositionens innehåll inte ändrats till denna del.

Finsk Handel tog upp vilka konsekvenser förslaget har för företagen. Förbundet påpekade också att införandet av svavelsyra i koncentrationer över 15 viktprocent i förteckningen över begränsade ämnen i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer avsevärt försvårar försäljningen av svavelsyra, som är en vanlig batterikemikalie, till vanliga medborgare. Finsk Handel föreslog att det även i fortsättningen ska vara möjligt att sälja vissa ersättningsbatterier utan att kunderna behöver ansöka om tillstånd för svavelsyra. I förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätts dock att enskilda måste ansöka om tillstånd för sprängämnesprekursorer, om de avser köpa något av de ämnen som nämns i förordningens bilaga I i en viss koncentration och om de inte behöver ämnet i sin yrkes-, närings- eller affärsverksamhet. Därför gjordes inga ändringar i propositionens innehåll till denna del.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer

1 §. Tillämpningsområde. Paragrafen ska innehålla en bestämmelse om lagens tillämpningsområde. Av paragrafen framgår det att lagen innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen i Finland av förordningen om sprängämnesprekursorer.

2 §. Behörig myndighet. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om den behöriga myndigheten. Enligt artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer får tillstånd för införsel, förvärv, innehav och användning av sprängämnesprekursorer beviljas endast av en behörig myndighet i medlemsstaten. Närmare bestämmelser om tillstånd finns i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Polisstyrelsen föreslås bli tillståndsmyndighet. Polisstyrelsen är redan för närvarande ansvarig myndighet med stöd av lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, som utfärdades med stöd av 2013 års förordning.

I 2 mom. föreskrivs det att även Tullen ska vara behörig myndighet när det gäller införsel enligt artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Tullen ska dock inte bevilja tillstånd för införsel, förvärv, innehav och användning av sprängämnesprekursor, utan den ska endast ha rätt att kontrollera att det för det ämne som importerats har skaffats ett lämpligt tillstånd. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska tillståndet uppvisas för den behöriga myndigheten endast på begäran. Ett motsvarande förfarande är i kraft redan nu.

3 §. Nationell kontaktpunkt. Enligt artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska varje medlemsstat inrätta en eller flera nationella kontaktpunkter. Till kontaktpunkterna ska rapporteras om misstänkta transaktioner som rör de ämnen som avses i bilaga I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer. I artikel 9.1 anges situationer som kan anses vara misstänkta transaktioner.

Kontaktpunkten ska också underrättas om betydande försvinnanden och stölder av ämnen som förtecknas i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer inom 24 timmar från upptäckten. Rapporteringsskyldigheten gäller såväl privat som professionellt bruk.

Centralkriminalpolisen föreslås bli nationell kontaktpunkt precis som för närvarande.

4 §. Tillstånd för sprängämnesprekursorer. I 1 mom. föreskrivs att sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer får införas, förvärvas, innehas eller användas endast med Polisstyrelsens tillstånd. Tillståndet krävs också vid förvärv via webben.

I enlighet med bilagan krävs tillstånd för följande ämnen:

- salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) över 3 men högst 10 viktprocent
- väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) över 12 men högst 35 viktprocent
- svavelsyra (CAS-nr 7664-93-9) över 15 men högst 40 viktprocent och
- nitrometan (CAS-nr 75-52-5) över 16 men högst 100 viktprocent

Enskilda är skyldiga att skaffa tillstånd. I förordningen om sprängämnesprekursorer avses med enskild en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Även om en person behöver en viss sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer för sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet, ska han eller hon vid förvärv av en annan sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer ha tillstånd för förvärv av detta ämne.

Tillståndsmyndigheten har framför allt till uppgift att bedöma den tillståndssökande och dennas lämplighet att förvärva ämnena i fråga. Uppgiften ska bestå av att kontrollera personens bakgrund, vilket kan förutsätta tillgång till vissa register som förs av polisen, t.ex. polisens informationssystem för förvaltningsärenden eller vapenregistersystemet eller erhållande av uppgifter från dem. Därför anses uppgiften även i fortsättningen lämpa sig bäst för polisen.

Enligt paragrafens 2 mom. kan tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Ett tillstånd gäller alltid för ett visst ämne. Polisstyrelsen ska överväga hur länge tillståndet ska gälla. En avgift tas ut för tillståndet. I inrikesministeriets beslut om polisens avgiftsbelagda prestationer ska det föreskrivas om avgiften.

Enligt paragrafens 3 mom. ska en ansökan om tillstånd kunna lämnas utöver till Polisstyrelsen även till en polisinrättning, varifrån den skickas vidare till Polisstyrelsen. Tillståndsbeslutet skickas per post till den adress som den sökande har uppgett.

Enligt 4 mom. behövs tillstånd dock inte om det i yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet finns ett behov av sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Jordbrukare hör till de professionella användare som avses i förordningen. Förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter att en fysisk person eller en representant för en juridisk person i sådana fall lägger fram en tillräcklig utredning om att hen behöver ämnet i sin yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet. Om en ekonomisk aktör inte känner till köparens yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet, kan aktören vid behov fråga den som för in eller tillverkar sprängämnesprekursorerna om det användningsändamål som uppgetts är rimligt och trovärdigt och på så sätt få visshet om att prekursorerna används för ett legitimt ändamål. Däremot kan det vara svårare att utreda om sprängämnesprekursorernas användningsändamål är kopplat till yrkesutövning. Detta avgörs i stor utsträckning av den som överläter prekursorerna.

5 §. Villkor för beviljande av tillstånd för sprängämnesprekursorer. Ingen ska ha absolut rätt att beviljas tillstånd för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Beviljandet av tillstånd ska alltid inbegripa Polisstyrelsens övervägande. I detta avseende förblir situationen oförändrad.

En person som fyllt 18 år kan få tillstånd för sprängämnesprekursorer. Utöver detta ska villkoren för att beviljas tillstånd vara att personen kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och att personen med hänsyn till hans eller hennes hälsotillstånd och uppförande kan anses som lämplig att inneha och använda ämnet i fråga. Polisstyrelsen kan bedöma tillståndssökandens lämplighet bl.a. utifrån uppgifter som lagrats i polisens personregister under de förutsättningar som anges i 14 § i polisens personuppgiftslag.

Om sökanden är en juridisk person ska Polisstyrelsen beakta den juridiska personens bakgrund samt bakgrunden hos alla personer som agerar antingen enskilt eller som en del av ett organ inom den juridiska personen och har en ledande ställning inom den juridiska personen grundad på behörighet att företräda den juridiska personen, att fatta beslut på den juridiska personens vägnar eller att utöva kontroll inom den juridiska personen. I praktiken ska Polisstyrelsen kontrollera bakgrunden hos personer i den juridiska personens förvaltningsorgan eller hos personer som för den juridiska personens talan eller ansvarar för verksamheten på något annat sätt eller behandlar den sprängämnesprekursorer för vilken tillstånd söks.

Ämnets lagliga användning varierar beroende på ämne.

Enligt 2 mom. ska Polisstyrelsen vid behov ha rätt att få en medicinsk bedömning av den sökande, när det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju finns orsak att ifrågasätta den tillståndssökandes personliga lämplighet att inneha ämnet. En medicinsk bedömning kan begäras endast om den anses behövas efter att de övriga uppgifter som erhållits om personen har bedömts och personen har intervjuats. Det är alltså fråga om ett sista sätt att försäkra sig om att personen lämpar sig för att inneha ett visst ämne. Den medicinska bedömningen ska omfatta en bedömning, gjord av en läkare som yrkesutbildad person, över huruvida tillståndshavaren har en sådan sjukdom eller sådana psykiska problem att han eller hon måste anses vara olämplig att inneha de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Polisen behöver inte få en medicinsk diagnos på personen, utan bara den ovan nämnda bedömningen. Bedömningen ska emellertid ha sådant innehåll att Polisstyrelsen bland annat utifrån den kan fatta beslut om huruvida personen till sina personliga egenskaper ska anses vara lämplig att inneha och använda sprängämnesprekursorerna. En medicinsk bedömning ska inte

begäras utan undantag, utan endast när det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju med den tillståndssökande finns orsak att ifrågasätta den tillståndssökandes personliga lämplighet att inneha ämnet.

Den tillståndssökandes samtycke till att en eventuell medicinsk bedömning görs ska begäras utan undantag i samband med att ansökan om tillstånd lämnas in. Den tillståndssökande ska om han eller hon så önskar kunna neka till att hans eller hennes hälsouppgifter lämnas till polisen. Den rättsliga grunden för behandling av hälsouppgifter är dock inte samtycke, utan behandlingen av uppgifterna behövs i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra sin lagstadgade skyldighet och av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse i enlighet med artikel 9.2 g. Eftersom behandlingen av hälsouppgifter är nödvändig för att bedöma den tillståndssökandes lämplighet, leder avsaknad av samtycke till att tillstånd inte beviljas. Ett motsvarande förfarande tillämpas redan nu.

När Polisstyrelsen överväger om den ska utfärda tillstånd för sprängämnesprekursorer ska den enligt 3 mom. ta hänsyn särskilt till de omständigheter som nämns i artikel 6.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer ska visa att det finns ett behov av att få sprängämnesprekursorerna och att den avsedda användningen är legitim. Dessa kan påvisas på olika sätt beroende på användningsändamålet. Polisstyrelsen kan begära en tilläggsutredning innan tillståndsansökan godkänns eller avslås.

En ny skyldighet för Polisstyrelsen är att också kontrollera den sökandes bakgrund inklusive information om tidigare fällande domar mot den tillståndssökande någonstans inom unionen. I 2013 års förordning ålades tillståndsmyndigheten någon uttrycklig skyldighet att kontrollera sökandens bakgrund, men förbjöd det inte heller. I den nationella lag som utfärdades med stöd av 2013 års förordning angavs närmare villkor som skulle uppfyllas innan tillstånd för sprängämnesprekursorer kunde beviljas. Det föreslås att dessa bestämmelser ska hållas kvar i lagen om sprängämnesprekursorer. Däremot är det en ny skyldighet för tillståndsmyndigheterna att utreda tidigare fällande domar mot den sökande någonstans inom unionen. Dessa domar kan kontrolleras genom det samarbete som fastställs i Ecris-rambeslutet. Enligt Ecris-rambeslutet är en medlemsstat dock skyldig att lämna ut uppgifter endast för behandling av brottmål, och de bakgrundskontroller som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer gäller inte brottmål.

Det föreslås därför att den nationella EU-straffregisterlagen (214/2012) ändras så att uppgifter om tidigare fällande domar inom unionen i fortsättningen ska kunna lämnas till Polisstyrelsen för att beaktas vid behandlingen av ansökan om tillstånd för sprängämnesprekursorer. I Finland är Rättsregistercentralen ansvarig myndighet för Ecris-samarbetet och via den genomförs begäranden om information och svar på begäranden om information från andra EU-länder.

Tillståndsmyndigheten ska också beakta de arrangemang för lagring av ämnet som sökanden föreslagit för att säkerställa att ämnet lagras på ett säkert sätt. Dessutom ska hänsyn tas till om det finns ett ämne med samma effekt tillgängligt eller om den önskade effekten uppnås vid en lägre koncentration, varvid inget tillstånd för sprängämnesprekursorer behövs. Om det är känt att sådana ämnen finns, ger tillståndsmyndigheten den tillståndssökande anvisningar om anskaffning av ämnet i fråga.

Enligt 4 mom. kan en person under 18 år som uppfyller ovannämnda villkor få tillstånd för sprängämnesprekursorer med sin vårdnadshavares samtycke. Bestämmelsen är nödvändig för att under 18-åringars möjlighet att fortsätta till exempel hobbyverksamhet inte ska försvåras i onödan. En motsvarande paragraf ingår i den gällande lagen.

6 §. Återkallande av tillstånd för sprängämnesprekursorer. Det föreslås inga ändringar i förutsättningarna för återkallande av tillstånd för sprängämnesprekursorer. Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd för sprängämnesprekursor i enlighet med artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer. En förutsättning är att det finns grundad anledning att misstänka att förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls. Vid bedömningen av förutsättningarna för tillståndets giltighet kan uppgifterna i polisens personregister användas under de förutsättningar som anges i 14 § i polisens personuppgiftslag. Det kan vara fråga om tidsbestämt återkallande eller permanent återkallande. I förordningen om sprängämnesprekursorer används inte termen tidsbestämt återkallande, utan dra in tillståndet, men termerna betyder samma sak. Eftersom termen tidsbestämt återkallande är tydligare, används den i propositionen.

Det föreslagna 2 mom. ska innehålla en hänvisning till sådan polisundersökning som avses i 6 kap. i polislagen (872/2011). När det vid återkallandet av tillståndet är fråga om annat än en förundersökning som utförs av polisen till följd av ett brott, är det på sin plats med en hänvisning till bestämmelserna om polisundersökning i polislagen.

7 §. Nationella tillsynsmyndigheter. Polisstyrelsen och dess underställda enheter ska ansvara för den allmänna tillsynen enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag. I praktiken ska de lokala polisinrättningarna svara för tillsynen på regional nivå. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska varje medlemsstat ha behöriga nationella tillsynsmyndigheter för tillsyn och kontroll av att artiklarna 5–9 i förordningen om sprängämnesprekursorer tillämpas korrekt. I artikel 5 föreskrivs om tillhandahållande, införsel, innehav och användning av sprängämnesprekursorer, i artikel 6 om tillstånd för sprängämnesprekursorer, i artikel 7 om information till distributionskedjan, i artikel 8 om kontroll vid försäljning och i artikel 9 om misstänkta transaktioner samt om anmälan om försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer.

Enligt paragrafens 1 mom. ska polisen vara nationell tillsynsmyndighet i frågor som gäller tillstånd för sprängämnesprekursorer. Bestämmelser om detta finns i artiklarna 5.1–3 och 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Polisen ska vara nationell tillsynsmyndighet också i frågor som gäller misstänkta transaktioner med samt försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer.

Enligt 2 mom. ska Tullen vara nationell tillsynsmyndighet när det gäller införsel enligt artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer. När sådana sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer förs in i Finland genom resandeförsel, behöver resenärerna inte visa upp produkten och ett tillstånd som beviljats av Polisstyrelsen för tullmyndigheten. Att inte uppvisa tillståndet och produkten leder därför inte till påföljder. Sålunda har resenären också rätt att följa den gröna linjen och om hon eller han vid en tullkontroll konstateras ha en sådan produkt som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer och vars tillstånd är i ordning, kan detta inte anses vara försummelse av att rapportera en produkt som omfattas av en importrestriktion. En behörig myndighet har med stöd av förordningen om sprängämnesprekursorer rätt att begära att få se tillståndet för sprängämnesprekursorer, och importören ska ha ett giltigt tillstånd för sprängämnesprekursor innan produkten förs in i Finland. Förfarandet motsvarar nuvarande praxis.

Enligt 3 mom. ska Säkerhets- och kemikalieverket vara nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen om sprängämnesprekursorer i de situationer som avses i artiklarna 7 och 8 i förordningen. Det är fråga om en i huvudsak ny uppgift för Säkerhets- och kemikalieverket.

8 §. Tillsynsmyndighetens förbud och förelägganden. I paragrafen föreskrivs om tillsynsmyndigheternas befogenheter att genom tillsynsmetoder ingripa i verksamhet där bestämmelserna i

förordningen om sprängämnesprekursorer eller i denna lag inte iakttas. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att förbjuda aktörer som avses i artikel 3.8, 3.10 och 3.11 att fortsätta med eller upprepa ett förfarande som strider mot bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer eller denna lag eller förelägga dem att i övrigt fullgöra sina skyldigheter enligt lag.

I artikel 3.8 i förordningen om sprängämnesprekursorer definieras ”enskild”, som i förordningen avser en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. I artikel 3.10 definieras ”ekonomisk aktör”, som avser en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer på marknaden, antingen offline eller online, inklusive på internetbaserade marknadsplatser.

I artikel 3.11 definieras ”internetbaserad marknadsplats” som avser tillhandahållare av en mellanhandstjänst som gör det möjligt för ekonomiska aktörer, å ena sidan, och enskilda, professionella användare eller andra ekonomiska aktörer, å andra sidan, att utföra transaktioner avseende reglerade sprängämnesprekursorer genom onlineförsäljning eller tjänsteavtal, antingen på den internetbaserade marknadsplatsens webbplats eller på en ekonomisk aktörs webbplats som utnyttjar datatjänster som tillhandahålls av den internetbaserade marknadsplatsen.

Föreläggandet kan meddelas t.ex. en ekonomisk aktör som försummar den informations- och kontrollskyldighet som gäller distributionskedjan enligt artiklarna 7 och 8 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

9 §. Fråntagande och förstörande. Paragrafen innehåller bestämmelser om fråntagande och förstörande av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Förfarandet förblir oförändrat.

I 1 mom. föreskrivs det om en polismans och Tullens rätt att omhänderta ett ämne som förs in eller innehas utan tillstånd för sprängämnesprekursorer eller i strid med tillståndsvillkoren.

Enligt 2 mom. ska en polisman ha rätt att omhänderta ett tillstånd för sprängämnesprekursor och därtill hörande ämnen om giltigheten för tillståndet för sprängämnesprekursor har återkallats enligt artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Enligt artikel 6.5. i förordningen om sprängämnesprekursorer kan tillståndet dras in, dvs. tillståndet kan återkallas för en viss tid, eller återkallas permanent. Ett sådant återkallande av ett tillstånd för sprängämnesprekursor som avses i paragrafen ska inbegripa de båda ovannämnda situationerna.

Enligt 3 mom. tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 14 och 15 § i polislagen på hanteringen av egendom som polisen omhändertagit. De berörda paragraferna rör omhändertagande av farliga föremål och ämnen och hantering av omhändertagen egendom. De ämnen som hör till tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer är inte farliga i sig. Genom att kombinera dem med andra ämnen kan man dock skapa ämnen som kan äventyra den allmänna ordningen och säkerheten. I 2 kap. 15 § i polislagen ingår bestämmelser om att höra ägaren och innehavaren, om att upprätta ett protokoll över försäljningen och förstöringen av ämnet samt om att en polisman som hör till befälet har rätt att bestämma att ett ämne av ringa värde ska förstöras.

På hanteringen av egendom som Tullen omhändertagit tillämpas bestämmelserna i 81 § i tullagen (304/2016).

10 §. Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande. I 1 mom. föreskrivs det om Säkerhets- och kemikalieverkets rätt att förena ett förbud eller ett föreläggande som det meddelat med stöd

av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts. Det kan t.ex. handla om att ekonomisk aktör som avses i artikel 3.10 i förordningen om sprängämnesprekursorer har försummat den informations- och kontrollskyldighet som gäller distributionskedjan enligt artiklarna 7 och 8 i förordningen. Säkerhets- och kemikalieverket kan då vid behov förena ett förbud eller föreläggande enligt 8 § med vite eller med hot om tvångsutförande eller avbrytande.

Enligt 2 mom. tillämpas en allmän lag, dvs. viteslagen (1113/1990), i ärenden som gäller vite samt hot om tvångsutförande eller avbrytande enligt 1 mom.

11 §. Rätt att få information och utföra kontroller. I 1 mom. föreskrivs om tillsynsmyndigheternas, dvs. polisens, Tullens och Säkerhets- och kemikalieverkets rätt att få information. Rätten att få information begränsas i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis endast till information som är nödvändig med tanke på tillsynsuppgiften. Den i momentet avsedda rätten att få information gäller endast de aktörer som omfattas av bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer (*1–4 punkten*) och andra tillsynsmyndigheter enligt lagförslaget (*5 punkten*).

Rätten att få information omfattar också sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om sprängämnesprekursorer. Till denna del är det i bestämmelsen fråga om sådan nationell lagstiftning som avses i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen och som kan innehålla särskilda bestämmelser om bl.a. de sammanslutningar till vilka personuppgifter får lämnas ut och för vilka ändamål.

Enligt 2 mom. har polisen och Säkerhets- och kemikalieverket rätt att utföra de kontroller som behövs för tillsynen över att förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag följs, dock inte i utrymmen som används för boende av permanent natur. Egentliga bostadsutrymmen som omfattas av hemfriden ska genom bestämmelsen uttryckligen uteslutas från inspektionsrätten.

12 §. Behandling av personuppgifter. I 1 mom. finns en informativ hänvisning till polisens personuppgiftslag och lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019), vilka ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som behövs för utförandet av polisens och Tullens uppgifter enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och den föreslagna lagen.

Polisens personuppgiftslag ska tillämpas kompletterande på behandlingen av personuppgifter för utförandet av polisens uppgifter till den del som speciallagstiftningen inte innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i nämnda lag. (se FvUB 39/2018 rd, s. 9). Uppgifter som gäller tillstånd för sprängämnesprekursorer ska också i fortsättningen föras in i polisens register på motsvarande sätt som för närvarande. Uppgifterna om tillstånd för sprängämnesprekursorer hör till de personuppgifter som avses i 11 och 12 § i polisens personuppgiftslag. Polisen behandlar personuppgifterna för att utföra uppgifter i anslutning till tillståndsförvaltningen och tillsynsuppgifter som hör till tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen. Behandlingen av uppgifter grundar sig på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är laglig om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

Skötseln av polisens lagstadgade uppgifter i anslutning till förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter också behandling av uppgifter som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen, såsom hälsouppgifter. Till denna del grundar sig behandlingen på artikel 9.2 g i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av

hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

På polisens behandling av uppgifter som gäller tillstånd för sprängämnesprekursorer tillämpas 11-15 § i polisens personuppgiftslag. Polisen får behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter på det sätt som föreskrivs i 15 § 1 mom. endast om det är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Uppgifter får lämnas ut till andra aktörer under de förutsättningar som anges i 4 kap. i polisens personuppgiftslag och de ska avföras ur registret med iakttagande av bestämmelserna i 5 kap. i den lagen. Den registrerades rätt till tillgång till uppgifter enligt artikel 15 i den allmänna dataskyddsförordningen ska i enlighet med 41 § i polisens personuppgiftslag tillgodoses av Polisstyrelsen eller av någon annan polisenhet som den har förordnat. Den registrerades rättigheter bestäms enligt den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, med undantag för den registrerades rätt enligt artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av sina personuppgifter. Enligt 45 § i polisens personuppgiftslag gäller rätten inte sådan behandling av personuppgifter som avses i den lagen.

På Tullens behandling av personuppgifter i enlighet med förordningen om sprängämnesprekursorer och detta lagförslag tillämpas på motsvarande sätt lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Det har inte utfärdats någon speciallagstiftning om Säkerhets- och kemikalieverkets behandling av personuppgifter. Både Tullens och Säkerhets- och kemikalieverkets behandling av personuppgifter är sådan i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen avsedd behandling som behövs för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra sin lagstadgade skyldighet.

Paragrafens 2 mom. innehåller en informativ hänvisning till den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen, vilka tillämpas som allmänna lagar på sådan behandling av personuppgifter som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer och i detta lagförslag.

13 §. *Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer.* Paragrafen innehåller bestämmelser om den behörighet genom vilken statsrådet för det första kan begränsa tillhandahållande, innehav och användning av ett sådant ämne som inte förtecknas i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer eller av blandningar eller ämnen som innehåller ämnet i fråga. Statsrådet får också möjlighet att förbjuda dessa ämnen helt eller att föreskriva att rapportering av misstänkta transaktioner enligt artikel 9 i förordningen om sprängämnesprekursorer tillämpas på dem.

För det andra kan statsrådet utfärda striktare begränsningar för tillhandahållande, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller förbjuda dem helt genom att för dem fastställa en motsvarande eller lägre koncentration än de gränsvärden som anges i bilaga I till förordningen. Statsrådet kan föreslå dessa åtstramningar om det finns en grundad anledning att tro att de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen i koncentrationer som är lägre än eller som motsvarar de gränsvärden som anges i bilagan.

För det tredje, om det finns en grundad anledning att fastställa ett sådant gränsvärde över vilket de ämnen som förtecknas i bilaga II till förordningen om sprängämnesprekursorer bör omfattas av de begränsningar som gäller för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer, får statsrådet begränsa eller förbjuda tillhandahållande, innehav och användning av det ämnet genom att fastställa en högsta tillåten koncentration.

Sådana begränsningar har inte utfärdats en enda gång med stöd av 2013 års förordning eller den lag som utfärdats med stöd av förordningen. Således är de situationer som avses i paragrafen sällsynta, men lagen måste innehålla ett bemyndigande med avseende på förbud. Eftersom det inte är fråga om ämnen som är direkt farliga för hälsan eller miljön, kan situationerna inte anses vara så brådskande att statsrådet inte tillräckligt snabbt skulle kunna besluta om restriktioner för ett visst ämne.

14 §. *Ändringssökande.* Enligt paragrafen finns bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En paragraf med motsvarande innehåll finns i den gällande lagen, vilket innebär att situationen förblir oförändrad. Ändringssökandet kan gälla t.ex. beslut som den behöriga myndigheten har fattat med stöd av 4 §, 6 § och 7 § i lagen om sprängämnesprekursorer.

15 §. *Förseelse som gäller sprängämnesprekursorer.* I paragrafen föreslås att förseelse mot eller underlåtenhet att iaktta skyldigheterna enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska bestraffas som förseelse som gäller sprängämnesprekursorer. Artikel 13 i förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter inte uttryckligen att gärningar som strider mot förordningen ska göras straffbara och att straffrättsliga påföljder ska tillämpas. Utgångspunkten för förordningen om sprängämnesprekursorer är att medlemsstaterna förbjuder tillgång till de sprängämnesprekursorer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Förordningen om sprängämnesprekursorer fastställer strikta gränser för medlemsstaterna inom vilka de kan tillåta ekonomiska aktörer att tillhandahålla de ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller att enskilda får tillgång till ämnena i fråga. I detta läge kan det krävas att både ekonomiska aktörer och enskilda iakttar aktsamhetsplikten. Hotet om straff för gärningar som strider mot EU-rätten ska vara tillräckligt effektivt och ha förebyggande verkan, men det ska också stå i rätt proportion till gärningens allvar. För att skapa de omständigheter som nämns ovan och för att de mål som uppställts för genomslagskraften av förordningen om sprängämnesprekursorer ska uppnås föreslås det att de försummelser som avses i paragrafen ska vara straffbara även när de begåtts till följd av grov oaktsamhet. Det föreslås således att straffbestämmelserna huvudsakligen ska förbli oförändrade.

I 1 punkten föreskrivs om straff för införsel, förvärv, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer, om personen inte har beviljats tillstånd för sprängämnesprekursorer eller agerar i strid med tillståndsvillkoren.

Enligt 2 punkten i momentet är det straffbart om en näringsidkare i samband med en transaktion försummar att kontrollera att köparen har ett sådant tillstånd för sprängämnesprekursorer som behövs för att förvärva ämnena. Det är alltså straffbart att överlåta ämnena till köparen utan att kontrollera om köparen har tillstånd att köpa ämnet. Även om köparen har det tillstånd som behövs, kan näringsidkaren vägra att överlåta ämnet i de situationer som avses i artikel 9.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Annan överlåtelse av ämnen till en privatperson som inte har det behövliga tillståndet för sprängämnesprekursorer än i samband med en transaktion ska också vara straffbart. Detta gäller t.ex. situationer där ämnen överlåts i icke-kommersiellt syfte.

Enligt 3 punkten är det straffbart också om den som tillhandahåller ämnen som avses i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer på marknaden försummar att informera distributionskedjan om restriktioner enligt förordningens artikel 5.1 och 5.3 eller om anmälningsskyldigheten enligt artikel 9.

Enligt 4 punkten är det straffbart om en ekonomisk aktör försummar att spara de uppgifter som avses i artikel 8.1 och 8.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer i 18 månader från transaktionen. Sådana uppgifter är köparens identitet och dennes tillstånd för sprängämnesprekursorer samt den köpta mängden sprängämnesprekursorer som antecknats i tillståndet. Om kunden är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör ska dessutom följande uppgifter som krävs i samband med transaktionen sparas:

- a) identitetsbevis för den person som är behörig att företräda den potentiella kunden,
- b) den potentiella kundens näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke samt dennes företagsnamn, adress, registreringsnummer för mervärdesskatt eller, i förekommande fall, annat relevant registreringsnummer för företaget,
- c) den potentiella kundens avsedda användning av de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Dessa uppgifter behöver dock inte sparas om en motsvarande kontroll av den potentiella kunden redan har ägt rum under den tolv månadersperiod som föregår datumet för transaktionen och transaktionen inte väsentligt skiljer sig från tidigare transaktioner.

Enligt 5 punkten i momentet är det straffbart om en näringsidkare försummar att rapportera en sådan misstänkt transaktion eller ett försök till en sådan som avses i artikel 9.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer. I paragrafen fastställs för tydlighetens skull att rapporteringsskyldigheten endast gäller en transaktion eller ett försök till transaktion som näringsidkarens egen kund gjort. Rapporten ska lämnas till centralkriminalpolisen, som är den nationella kontaktpunkten.

Enligt 2 mom. i paragrafen är det fråga om en straffbar förseelse som gäller sprängämnesprekursorer om en näringsidkare uppsåtligen försummar att rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillägnande av en sprängämnesprekursor som avses i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer. Anmälans ska göras inom 24 timmar från det att försvinnandet eller stölden upptäcktes. Bestämmelsen gäller en näringsidkare som har innehaft sprängämnesprekursorer. Genom detta utesluts utomstående personer ur rapporteringsskyldigheten. Rapporten ska lämnas till centralkriminalpolisen. Det är också fråga om en straffbar förseelse som gäller sprängämnesprekursorer om en privatperson uppsåtligen försummar att rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillägnande av en sprängämnesprekursor som avses i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer inom 24 timmar från det att försvinnandet eller stölden upptäcktes. Det finns ingen motsvarande bestämmelse i gällande lag. I artikel 9.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer används begreppet "stöld". Eftersom det inte är av betydelse för bestämmelsen huruvida det är fråga om en stöld enligt 28 kap. 1 § i strafflagen eller till exempel förskingring enligt 28 kap. 4 § i strafflagen, används begreppet olovligt tillgrepp i lagtexten. I förordningen om sprängämnesprekursorer fastställs inte vad som avses med betydande försvinnanden och stölder. Ett beslut om vad som anses vara betydande försvinnanden eller stölder blir en nationell tolkning. I sista hand ansvarar Europeiska unionens domstol för tolkningen av bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I 3 mom. i paragrafen definieras vad som avses med sprängämnesprekursor i denna paragraf. Bestämmelsen föreslås för tydlighetens och entydighetens skull och en motsvarande paragraf finns också i den gällande lagen. Med sprängämnesprekursor avses för det första de ämnen som nämns i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer samt de ämnen och blandningar som innehåller de berörda ämnena. Straffbestämmelsen gäller de ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer endast till den del deras koncentration är över det gränsvärde som anges i bilagan.

För det andra avses med sprängämnesprekursorer de ämnen som avses i beslut som meddelats enligt 13 § i denna lag samt ämnen och blandningar som innehåller de berörda ämnena. I 13 § i lagen föreskrivs om statsrådets rätt att besluta om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer. De ämnen som avses i besluten jämföras vid tillämpning av straffbestämmelsen med de ämnen som avses i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Straffbestämmelsen ska inte tillämpas på fall som avses i artikel 2.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer, som pyrotekniska artiklar eller läkemedel.

Enligt artikel 15 i förordningen om sprängämnesprekursorer kan kommissionen ändra de gränsvärden som anges i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer samt bilaga II genom att lägga till ämnen i den. Straffbestämmelsen ska också tillämpas på de bilagor till förordningen om sprängämnesprekursorer som kommissionen ändrat.

Om en person tillverkar sprängämnen av de sprängämnesprekursorer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer, kan han eller hon dömas till exempel för förberedelse till allmänfarligt brott enligt 34 kap. 9 § i strafflagen, för brott mot bestämmelserna om explosiva varor enligt 44 kap. 11 § i strafflagen eller för brott mot bestämmelserna om explosiva varor enligt 125 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. I förhållande till dessa straffbestämmelser är en förseelse som gäller sprängämnesprekursorer en gärning av förberedelse, som ingår i en fullbordad gärning eller ett försök till det, eftersom straffbestämmelserna skyddar samma rättsgoda.

16 §. Ikraftträdande. Det föreslås att en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse tas in i lagen. Artikel 23 i förordningen om sprängämnesprekursorer innehåller en övergångsbestämmelse. Enligt artikeln ska tillstånd som har utfärdats i behörig ordning i enlighet med 2013 års förordning förbli giltiga antingen till och med den dag som ursprungligen angivits i tillståndet, eller fram till den 2 februari 2022, beroende på vilket som inträffar först.

Dessutom får enskilda inneha, föra in och använda ämnen som avses i bilaga 1 till förordningen om sprängämnesprekursorer och som lagligen har förvärvats före den 1 februari 2021. Detta är dock möjligt högst till den 2 februari 2022.

Genom denna lag upphävs 2014 års lag om sprängämnesprekursorer.

7.2 Lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

1 §. Tillämpningsområde. Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. där det konstateras att lagen också innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, (nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*) samt om framställande av en begäran om sådana uppgifter. Enligt artikel 6.9 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska den behöriga myndigheten genom det system som inrättats genom rådets rambeslut 2009/315/RIF inhämta information om tidigare fällande domar mot den tillståndssökande någonstans inom unionen. I Finland är Polisstyrelsen behörig tillståndsmyndighet. Finlands nationella centralmyndighet för det system som inrättats genom ovan nämnda rambeslut är Rättsregistercentralen.

Paragrafens gällande 3 mom. blir 4 mom. och till det fogas också en hänvisning till det nya 3 mom.

6 §. Vidareutlämnande av uppgifter. Till paragrafen fogas en bestämmelse om att Rättsregistercentralen när den överför uppgifter till den medlemsstat där personen är medborgare ska meddela att uppgifter som lämnats för bakgrundskontroll av en i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd sökande av tillstånd för sprängämnesprekursorer får vidarebefordras till en annan EU-medlemsstat endast för detta ändamål. Genom den föreslagna bestämmelsen säkerställs att personuppgifter som hänför sig till fällande domar och överträdelse eller säkringsåtgärder i anslutning till dem behandlas på lämpligt sätt endast under de förutsättningar som anges i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen.

11 §. Utlämnande av uppgifter ur lagringsregistret. Till 2 mom. fogas en hänvisning till den nya 15 b §, enligt vilken Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter ur lagringsregistret till centralmyndigheten i en annan medlemsstat för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Det är fråga om situationer där centralmyndigheten i en annan medlemsstat begär uppgifter om eventuella fällande domar mot den sökande i Finland.

15 b §. Svar på en begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Paragrafen är ny. Enligt det föreslagna 1 mom. ska Rättsregistercentralen lämna ut i 3 § avsedda uppgifter ur straffregistret, bötesregistret och lagringsregistret när den har fått en begäran från centralmyndigheten i en annan medlemsstat om utlämnande av uppgifter för utredning av den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer i enlighet med 6 § i förordningen om sprängämnesprekursorer. I detta skede är det svårt att närmare bedöma hur många sådana begäranden om information som kommer in. Flera medlemsstater tar dock inte i bruk det tillståndssystem som förordningen om sprängämnesprekursorer möjliggör, och därför förväntas inga begäranden om information från dessa stater. Enligt 2 mom. ska, om det i straffregistret finns uppgifter som antecknats i lagringsregistret, endast de uppgifter som antecknats i lagringsregistret överföras till medlemsstaten. En liknande bestämmelse tillämpas också i andra situationer som anges i 4 kap.

16 §. Begärans innehåll och form samt språk. I 1 mom. införs en hänvisning till 15 § b. Rättsregistercentralen ska godkänna en begäran som framställts av centralmyndigheten i en annan medlemsstat för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer, om begäran innehåller de uppgifter som avses i formuläret i bilagan till rambeslutet.

17 §. Svarets innehåll och form samt språk. I 1 mom. införs en hänvisning till 15 § b. Rättsregistercentralen ska i sitt svar lämna uppgifter om den tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

18 §. Tidsfrister. I 1 mom. införs en hänvisning till den nya 15 § b. Enligt artikel 6.9 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska centralmyndigheten inom tio arbetsdagar från den dag då begäran togs emot besvara begäran om sådan information. Även om frågan tydligt regleras i förordningen om sprängämnesprekursorer, förtydligas situationen genom att samma bestämmelse tas in i den nationella lagen.

20 b §. Framställande av begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Paragrafen är ny. Enligt paragrafen ska Rättsregistercentralen framställa en begäran om utlämnande av registeruppgifter och tillhörande uppgifter till centralmyndigheten i en annan medlemsstat, när avsikten är att få bakgrundsuppgifter om den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer. Avsikten är att utreda om sökanden har dömts för brott någonstans inom unionen. Rättsregistercentralen ska framställa begäran om uppgifter efter att ha fått begäran av Polisstyrelsen.

21 §. *Begärans innehåll och form samt språk.* I 1 mom. införs en hänvisning till 20 § b. Rättsregistercentralen ska framställa sin begäran till centralmyndigheten i en annan medlemsstat för att utreda bakgrunden hos en tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

22 §. *Begränsningar för användningen av uppgifterna.* Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., där det med stöd av 20 b § föreskrivs om begränsningar i användningen av uppgifter som erhållits från en annan medlemsstat. Uppgifterna får användas endast för sådan bakgrundskontroll av tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer, i enlighet med vad den medlemsstat som överfört uppgifterna har meddelat. I förordningen om sprängämnesprekursorer ingår ingen sådan begränsning, men det är motiverat att ta in begränsningar i den nationella lagen, eftersom den medlemsstat som överfört uppgifterna kan sätta begränsningar för användningen av dem. En motsvarande begränsningsbestämmelse finns i lagen också i fråga om uppgifter som erhållits på grundval av en begäran enligt 19 § 1 mom., 20 § och 20 a §.

7.3 Straffregisterlagen

4 a §. I 1 mom. föreslås en ny 7 punkt som gör det möjligt att lämna ut uppgifter ur straffregistret till finska myndigheter om tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. I Finland är Polisstyrelsen behörig myndighet. Förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter att bakgrunden hos den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer kontrolleras, inklusive information om fällande domar mot den sökande i någon av unionens medlemsstater. Om den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer är en juridisk person, ska straffregisteruppgifter lämnas ut om personer i den juridiska personens förvaltningsorgan eller om personer som för den juridiska personens talan eller ansvarar för verksamheten på något annat sätt eller behandlar den sprängämnesprekursor för vilken tillstånd söks.

5 §. I 1 mom. införs en hänvisning till 20 b § i EU-straffregisterlagen.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2021.

9 Verkställighet och uppföljning

Enligt artikel 21 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska kommissionen senast den 2 februari 2026 genomföra en utvärdering av förordningen och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med de uppgifter som är nödvändiga för att utarbeta denna rapport.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Förordningen om sprängämnesprekursorer är en EU-rättsakt som till alla delar är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis har unionslagstiftningen företräde framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis (se GrUU 20/2017 rd s. 6 och GrUU 51/2014 rd, s. 2/II). Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis är det inte tillåtet att lagstifta nationellt inom förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen explicit förpliktar eller bemyndigar till nationell reglering eller andra beslut (mål 34/73, Variola, dom 10.10.1973, mål 50/76, Amsterdam Bulb, dom

2.2.1977, 33 punkten). Förordningen om sprängämnesprekursorer ger medlemsstaterna möjlighet att välja mellan två alternativ för hur man ska gå till väga i fråga om vissa prekursorer.

Den föreslagna regleringen grundar sig på internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Grundlagsutskottet har konstaterat att en sådan koppling är en omständighet som stöder lagstiftningens godtagbarhet (t.ex. GrUU 38/2012 rd, s. 3).

Förordningen om sprängämnesprekursorer bygger till stor del på den gällande förordningen från 2013. Det föreslås att det nationella förfarandet till stor del fortfarande ska följa lösningar som motsvarar nuläget och om vilka det föreskrivs i den lagstiftning som kompletterar förordningen om sprängämnesprekursorer, precis som för närvarande.

Grundlagsutskottet har sett det som viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (t.ex. GrUU 79/2018 rd, GrUU 1/2018 rd och GrUU 25/2005 rd).

Nytt jämfört med nuläget är att det i förordningen om sprängämnesprekursorer uttryckligen föreskrivs om kontroll av den tillståndssökandes bakgrund. När den behöriga myndigheten i medlemsstaten överväger om den ska utfärda tillstånd ska den ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, särskilt dem som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Ingen har absolut rätt att få tillstånd, utan tillståndsmyndigheten har omfattande prövningsrätt när det gäller att bevilja tillstånd. Beviljandet av tillstånd förutsätter att den sökande uppfyller villkoren enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och den kompletterande nationella lagen. Att ansöka om tillstånd för sprängämnesprekursorer är frivilligt och vid ifyllandet av ansökan ger den sökande också tillstånd till en bakgrundskontroll i enlighet med förordningen om sprängämnesprekursorer. Uppgifterna om tillstånd för sprängämnesprekursorer lagras redan nu i polisens personregister.

För Säkerhets- och kemikalieverket föreslås rätt att för tillsynen över att förordningen om sprängämnesprekursorer följs få information av innehavare av tillstånd för sprängämnesprekursorer, av andra tillsynsmyndigheter samt av de aktörer som avses i artikel 3.9, 3.10 och 3.11 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

En ytterligare förändring jämfört med nuläget är att förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter att ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 8 i förordningen lagrar de uppgifter som de kontrollerar i samband med försäljningen i 18 månader från transaktionens datum. Under den perioden ska informationen ställas till förfogande för tillsyn på begäran av de nationella tillsynsmyndigheterna eller brottsbekämpande myndigheter. I de uppgifter som lagras ingår också personuppgifter.

De föreslagna ändringarna har betydelse med tanke på skyddet för privatliv och personuppgifter. EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna ska beaktas vid utarbetandet av den nationella lagstiftning som genomförandet av en EU-rättsakt förutsätter. Skyddet för privatlivet och för personuppgifter tryggas i EU-rätten särskilt i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 7 i stadgan om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. I artikel 8.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Enligt artikel 8.2 ska uppgifterna behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.

I 10 § i grundlagen föreskrivs om skydd för privatlivet. Enligt paragrafens 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt lagförbehållet i momentets andra mening utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis har dock lagstiftarens handlingsutrymme dessutom begränsats av att skyddet av personuppgifter delvis ingår i det skydd för privatlivet som ingår i samma moment. Lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag (se t.ex. GrUU 13/2016 rd s. 3–4).

Grundlagsutskottet har inom tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen justerat sin ståndpunkt till skyddet för personuppgifter i fråga om kraven på föreskrivande genom lag. Dataskyddsförordningen föreskriver väsentligt mycket mer detaljerat om skyddet för personuppgifter än det upphävda dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och personuppgiftslagen, som stiftats för att genomföra direktivet. Grundlagsutskottet har också fäst vikt vid att skyddet för privatlivet tryggas i artikel 7 och skyddet av personuppgifter för var och en tryggas i artikel 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Utskottet har betonat att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de nämnda artiklarna i stadgan om de grundläggande rättigheterna med beaktande av att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, s. 3–4).

Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagstiftningen. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. Bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter bör enligt grundlagsutskottet även efter dataskyddsreformen analyseras också utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter. Det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt. (se t.ex. GrUU 51/2018 rd, s. 3–4, GrUU 3/2017 rd, s. 5 och GrUU 14/2018 rd, s. 4–6). Grundlagsutskottet har också särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. (GrUU 14/2018, s. 4–5).

Grundlagsutskottet har också framhållit att skyddet för privatlivet och personuppgifter måste ställas i relation till övriga grundläggande och mänskliga rättigheter samt till övriga vägande samhälleliga intressen, exempelvis intressen som hör samman med den allmänna säkerheten och som i extrema fall kan falla tillbaka på den grundläggande rätten till personlig säkerhet (GrUU 5/1999 rd, s. 2/II). Lagstiftaren ska garantera skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter. Analysen går ut på att samordna och bedöma två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, s. 8, GrUU 26/2018, s. 4, GrUU 54/2014 rd, s. 2/II och GrUU 10/2014 rd, s. 4/II).

De bestämmelser om behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen samt de bestämmelser i lagarna om behandling av personuppgifter inom polisen och Tullen som blir tillämpliga grundar sig på det nationella handlingsutrymme som avses i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen på det sätt som beskrivs ovan i specialmotiveringen. Enligt artikel 6.3 ska medlemsstaternas nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Om uppgifterna behandlas för något annat ändamål än

det ursprungliga syftet med insamlingen, ska regleringen bedömas mot bakgrund av principen om ändamålsbegränsning på det sätt som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Regleringen ska vara en nödvändig och proportionell åtgärd för att trygga de mål som avses i artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen.

När det gäller särskilda kategorier av personuppgifter grundar sig den föreslagna behandlingen av personuppgifter på artikel 9.2 g i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Lagstiftningen ska också stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer lagras i polisens register redan med stöd av den gällande lagstiftningen. Ett villkor för tillstånd för sprängämnesprekursorer att personen med hänsyn till hans eller hennes hälsotillstånd och beteende kan anses lämplig att inneha och använda ämnet i fråga. Bedömningen av lämplighet förutsätter också sådan behandling av personuppgifter i polisens register som är möjlig under de förutsättningar som anges i 14 § i polisens personuppgiftslag. Således kan t.ex. osäkra personuppgifter som anknyter till förebyggande eller avslöjande av brott användas vid tillståndsprovning och tillståndstillsyn endast i noggrant avgränsade situationer utifrån centralkriminalpolisens bedömning från fall till fall. Myndigheten ska i enlighet med kraven i förvaltningslagen i motiveringen till ett förvaltningsbeslut beskriva vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på beslutet. Rättssäkerheten garanteras dessutom av att den som ansöker om tillstånd har möjlighet att söka ändring. Utöver de särskilda skyddsåtgärder som fastställs i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen skyddas den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och intressen bl.a. av de förutsättningar för behandling av personuppgifter inom ramen för polisens lagstadgade uppgifter som anges i polisens personuppgiftslag, samt dessutom av de förutsättningar för utlämnande av personuppgifter och de maximala bevaringstider för personuppgifter som anges i samma lag. Behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter har i polisens personuppgiftslag i enlighet med grundlagsutskottets praxis begränsats till vad som är absolut nödvändigt. Den registrerade har rätt att få tillgång till de uppgifter som polisen behandlar i samband med tillståndsförvaltningsuppgifter på de villkor som anges i den allmänna dataskyddsförordningen och i den nationella dataskyddslagen. I propositionen föreslås inga ändringar i regleringen om förutsättningarna för behandling av personuppgifter och den registrerades rättigheter.

Ett av syftena med förordningen om sprängämnesprekursorer är att stärka och harmonisera systemet för att förhindra olaglig tillverkning av sprängämnen med tanke på det ökande hotet mot den allmänna säkerheten till följd av terrorism och annan grov brottslighet. Med beaktande av syftena med förordningens bedöms den föreslagna regleringen om behandling av personuppgifter vara en nödvändig och proportionerlig åtgärd för att garantera den allmänna säkerheten.

I denna proposition föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att få information. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis noterat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter har kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, har utskottet ansett att det i lagstiftningen ska ingå ett krav på att uppgifterna är nödvändiga för ett visst syfte (t.ex. GrUU 15/2018 rd, GrUU 31/2017 och GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där). Samtidigt har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en mycket vag och ospecificerad rätt att få uppgifter, låt vara att den är knuten till nödvändighetskriteriet (t.ex. GrUU

RP 235/2020 rd

15/2018 rd, GrUU 71/2014 rd, GrUU 62/2010 rd, och GrUU 59/2010 rd). När utskottet har bedömt omfattningen, exaktheten och innehållet i fråga om regleringen om de uppgifter som ska fås och lämnas ut trots sekretessen har utskottet beaktat att de uppgifter som lämnas ut är av känslig natur (se t.ex. GrUU 38/2016 rd).

Den rätt att få information som föreslås för tillsynsmyndigheterna är bunden till uppgifternas nödvändighet på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Rätten att få information har tydligt begränsats till att gälla endast informationsutbytet mellan tillsynsmyndigheterna och att få information av de aktörer som omfattas av bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer. Innehållsmässigt har rätten att få information begränsats till att gälla endast uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över att förordningen om sprängämnesprekursorer följs.

Ekonomiska aktörer ska ordna lagringen av de uppgifter som förutsätts i artikel 8 i förordningen om sprängämnesprekursorer i enlighet med bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella kompletterande dataskyddslagen. Vilka uppgifter som ska lagras är begränsat till vad som är absolut nödvändigt och de ska vara tillgängliga endast för de myndigheter som nämns i artikeln under 18 månader räknat från transaktionernas datum.

Förordningen om sprängämnesprekursorer gäller inte situationer där en fysisk eller juridisk person behöver ämnena som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 finns bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*.

2 §

Behörig myndighet

Polisstyrelsen är behörig myndighet i sådana situationer som avses i artikel 5.3 och artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Tullen är behörig myndighet i fråga om kontroll av införsel i sådana situationer som avses i artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

3 §

Nationell kontaktpunkt

Centralkriminalpolisen är nationell kontaktpunkt i de situationer som avses i artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

4 §

Tillstånd för sprängämnesprekursorer

Sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer får införas, förvärvas, innehas eller användas endast om Polisstyrelsen beviljat ett tillstånd till det i enlighet med artikel 6 i den förordningen.

Tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Tillståndets innehåll begränsas i enlighet med det användningsbehov som anges i ansökan. En avgift tas ut för tillståndet.

Ansökan om tillstånd kan lämnas till Polisstyrelsen eller till en polisinrättning.

Tillstånd enligt 1 mom. behövs dock inte om det enligt den utredning som lagts fram finns ett behov inom yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet av sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

5 §

Förutsättningar för beviljande av tillstånd för sprängämnesprekursorer

Polisstyrelsen kan bevilja tillstånd för sprängämnesprekursorer till en person som fyllt 18 år, som kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och som med hänsyn till hälso-tillstånd och uppförande kan anses som lämplig att inneha ämnet i fråga. När Polisstyrelsen överväger om den ska utfärda tillstånd för sprängämnesprekursorer ska den ta hänsyn särskilt till de omständigheter som nämns i artikel 6.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Polisstyrelsen har vid behov rätt att få en medicinsk bedömning i fråga om den tillståndssökande, om det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju finns orsak att ifrågasätta den sökandes personliga lämplighet att inneha ämnet. Polisstyrelsen har trots sekretessen rätt att i den medicinska bedömningen få sådana hälsouppgifter om den sökande som är nödvändiga vid bedömningen av dennes lämplighet att inneha ämnet.

En person under 18 år som uppfyller förutsättningarna enligt 1 mom. kan beviljas tillstånd för sprängämnesprekursorer med vårdnadshavarens samtycke.

6 §

Återkallande av tillstånd för sprängämnesprekursorer

Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd för sprängämnesprekursorer i enlighet med artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I ett ärende som gäller återkallande av ett tillstånd för sprängämnesprekursorer kan det vid behov göras en polisundersökning enligt 6 kap. i polislagen (872/2011).

7 §

Nationella tillsynsmyndigheter

Polisen är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i situationer som avses i artiklarna 5, 6 och 9 i förordningen.

Tullen är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i fråga om sådan införsel som avses i artikel 5.3 i förordningen.

Säkerhets- och kemikalieverket är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i situationer som avses i artiklarna 7 och 8 i förordningen.

8 §

Tillsynsmyndighetens förbud och förelägganden

Om en i artikel 3.8 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd enskild, en i artikel 3.10 avsedd ekonomisk aktör eller en i artikel 3.11 avsedd internetbaserad marknadsplats inte iakttar bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer eller denna lag kan den behöriga tillsynsmyndigheten förbjuda denne att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna eller i övrigt förelägga denne att fullgöra sina skyldigheter enligt lag.

9 §

Fråntagande och förstörande

En polisman och Tullen i form av en tullåtgärd har rätt att i samband med övervakning av efterlevnaden av förbud och restriktioner som gäller införsel omhändertagda ämnen som förs in eller innehas utan ett i artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsett tillstånd eller i strid med tillståndsvillkoren.

En polisman har rätt att omhändertaga ett tillstånd för sprängämnesprekursorer och de ämnen tillståndet gäller, om giltigheten för tillståndet för sprängämnesprekursorer har återkallats i enlighet med artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

På hanteringen av egendom som polisen omhändertagit med stöd av 1 och 2 mom. tillämpas 2 kap. 14 och 15 § i polislagen (872/2011). På hanteringen av egendom som Tullen omhändertagit med stöd av 1 mom. tillämpas 81 § i tullagen (304/2016).

10 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

I situationer som gäller tillsynen över efterlevnaden av artiklarna 7 och 8 i förordningen om sprängämnesprekursorer kan Säkerhets- och kemikalieverket förena ett förbud eller ett föreläggande som det meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

11 §

Rätt att få information och utföra kontroller

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om sprängämnesprekursorer få nödvändig information av

- 1) innehavare av tillstånd för sprängämnesprekursorer,
- 2) i artikel 3.9 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedda professionella användare,
- 3) i artikel 3.10 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedda ekonomiska aktörer,
- 4) i artikel 3.11 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedda internetbaserad marknadsplats,
- 5) andra tillsynsmyndigheter.

Polisen och Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att utföra de kontroller som behövs för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag, dock inte i utrymmen som används för boende av permanent natur.

12 §

Behandling av personuppgifter

Bestämmelser om behandlingen av de personuppgifter som behövs för skötseln av polisens och Tullens uppgifter enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) och i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

RP 235/2020 rd

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018).

13 §

Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer

Statsrådet beslutar om restriktioner enligt artikel 14.1–14.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

14 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

15 §

Förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) förvärvar, för in, innehar eller använder en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer utan tillstånd för sprängämnesprekursorer eller i strid med tillståndsvillkoren,

2) försummar att vid en transaktion eller annan överlåtelse kontrollera att köparen eller en annan mottagare av en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer har tillstånd för sprängämnesprekursorer eller att säkerställa att köparen eller en annan mottagare behöver ämnet i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

3) försummar att informera distributionskedjan i enlighet med artikel 7 i förordningen om sprängämnesprekursorer,

4) försummar att spara de uppgifter som avses i artikel 7.1 och 7.2 i 18 månader från transaktionens datum, eller

5) försummar att som näringsidkare i samband med transaktioner eller försök till transaktioner rapportera till centralkriminalpolisen om en sådan misstänkt transaktion eller ett försök till sådan som avses i artikel 9.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer och som näringsidkarens egen kund gjort,

ska för *förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer* dömas till böter.

För *förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer* döms också privatpersoner, juridisk personer eller näringsidkare som uppsåtligen försummar att inom 24 timmar från upptäckten till centralkriminalpolisen rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillgrepp av en sådan i bilaga I eller II till förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd sprängämnesprekursor som privatpersonen, juridiska personen eller näringsidkaren innehaft.

Med ämnen som avses i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer jämföras vid tillämpningen av denna paragraf ämnen som avses i beslut som meddelats med stöd av 13 § i denna lag samt ämnen och blandningar som innehåller sådana ämnen som avses i bilagorna och besluten. Denna paragraf tillämpas inte när det gäller fall som avses i artikel 2.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

RP 235/2020 rd

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer
(653/2014).

2.

Lag

om ändring av lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012) 1 och 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom., 18 § 1 mom. och 21 § 1 mom., av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014 samt 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom. och 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 150/2014, och

fogas till lagen nya 15 b och 20 b § och till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om överföring av uppgifter ur straffregistret och bötesregistret till den medlemsstat i Europeiska unionen där den dömda personen är medborgare (*den medlemsstat där personen är medborgare*) samt om lagring i Finland av sådana registeruppgifter om finska medborgare som har överförts till Finland från en annan medlemsstat.

Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv eller, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga, samt bestämmelser om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

Denna lag innehåller också bestämmelser om utlämnande uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*, samt om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

För de funktioner som avses i 1–3 mom. svarar Rättsregistercentralen, som är centralmyndighet enligt artikel 3 i rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll, nedan *rambeslutet*.

6 §

Vidarebefordran av uppgifter

När Rättsregistercentralen i enlighet med 5 § överför uppgifter till den medlemsstat där personen är medborgare, ska centralen meddela att uppgifterna får vidarebefordras till andra stater endast för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som

RP 235/2020 rd

består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga eller för att göra en bakgrunds-kontroll av sökande av tillstånd för sprängämnesprekursorer enligt förordningen om sprängämnesprekursorer.

11 §

Utlämnande av uppgifter ur lagringsregistret

Rättsregistercentralen får i enlighet med 14, 15, 15 a och 15 b § ur lagringsregistret lämna ut uppgifter till centralmyndigheten eller någon annan behörig myndighet i en annan medlemsstat.

15 b §

Svar på en begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

Rättsregistercentralen ska till den centralmyndighet i en annan medlemsstat som begär registeruppgifter lämna ut de i 3 § avsedda uppgifterna ur straffregistret, bötesregistret och lagringsregistret för det syfte som avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Om det i straffregistret finns uppgifter som har antecknats i lagringsregistret, ska endast uppgifterna i lagringsregistret överföras till den medlemsstat som har framställt begäran.

16 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska godkänna en sådan begäran enligt 14, 15, 15 a eller 15 b § som framställts av centralmyndigheten i en annan medlemsstat, om begäran innehåller de behövliga uppgifter som avses i formuläret i bilagan till rambeslutet. Begäran ska framställas i elektronisk form, eller i annan skriftlig form om den inte har kunnat framställas elektroniskt.

17 §

Svarets innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska i sitt svar till den centralmyndighet eller behöriga myndighet i en annan medlemsstat som har framställt begäran överföra de uppgifter som avses i 14, 15, 15 a och 15 b § i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

18 §

Tidsfrister

Rättsregistercentralen ska i sitt svar överföra sådana uppgifter som avses i 14 och 15 b § till centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten utan dröjsmål och inom tio vardagar från den dag då begäran togs emot.

20 b §

Framställande av begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

För det syfte som anges avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer ska Rättsregistercentralen, när Polisstyrelsen har begärt det, framställa en begäran till centralmyndigheten i en annan medlemsstat om utlämnande av registeruppgifter och tillhörande uppgifter som gäller den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer.

21 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska framställa en begäran som avses i 19, 20, 20 a eller 20 b § till centralmyndigheten i en annan medlemsstat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

22 §

Begränsningar för användningen av uppgifterna

Registeruppgifter och tillhörande uppgifter som en annan medlemsstat har överfört på grundval av en begäran i enlighet med 20 b § får användas endast för sådan bakgrundskontroll av tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer, i enlighet med vad den medlemsstat som överförde uppgifterna har meddelat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 a och 5 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 5 § 1 mom., sådana de lyder, 4 a 1 mom. 5 och 6 punkten i lag 1114/2018 och 5 § 1 mom. i lag 149/2014, samt *fogas* till 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1093/1999, 733/2014 och 1114/2018, en ny 7 punkt som följer:

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

-
- 5) omhändertagande eller adoption av barn,
 - 6) statsunderstöd som beviljats av i statsunderstödslagen (688/2001) avsedd statsbi-dragsmyndighet och återkrav av sådant understöd, eller
 - 7) tillstånd som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013.
-

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter om en person som har införts i registret eller en upplysning om att han eller hon inte har antecknats i registret. Beträffande juridiska personer lämnas ett utdrag med motsvarande innehåll. Om uppgifter om ett avgörande har fåtts i enlighet med 20, 20 a eller 20 b § i EU-straffregisterlagen eller ur det lagringsregister som avses i den lagen, antecknas det i utdraget de uppgifter som skulle kunna införas i straffregistret. I straffregisterutdraget antecknas dock inte de uppgifter ur straffregistret som gäller lagbestämmelser som har tillämpats och inte heller sådana uppgifter som inte får antecknas på grund av villkor som ställts av en annan medlemsstat och som avses i 9 § 4 mom. i EU-straffregisterlagen. I straffregisterutdraget antecknas den uppgift som avses i 2 § 5 mom. i denna lag endast om utdraget med stöd av 4 § 1 mom. ges till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 235/2020 rd

Helsingfors den 26 november 2020

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Maria Ohisalo

2.

Lag

om ändring av lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012) 1 och 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom., 18 § 1 mom. och 21 § 1 mom., av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014 samt 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom. och 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 150/2014, och

fogas till lagen nya 15 b och 20 b § och till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om överföring av uppgifter ur straffregistret och bötesregistret till den medlemsstat i Europeiska unionen där den dömda personen är medborgare (*den medlemsstat där personen är medborgare*) samt om lagring i Finland av sådana registeruppgifter om finska medborgare som har överförts till Finland från en annan medlemsstat.

Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv eller, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga, samt bestämmelser om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om överföring av uppgifter ur straffregistret och bötesregistret till den medlemsstat i Europeiska unionen där den dömda personen är medborgare (*den medlemsstat där personen är medborgare*) samt om lagring i Finland av sådana registeruppgifter om finska medborgare som har överförts till Finland från en annan medlemsstat.

Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv eller, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga, samt bestämmelser om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

Denna lag innehåller också bestämmelser om utlämnande uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av

Gällande lydelse

För de funktioner som avses i 1 och 2 mom. svarar Rättsregistercentralen, som är centralmyndighet enligt rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll, nedan *rambeslutet*.

6 §

Vidarebefordran av uppgifter

När Rättsregistercentralen i enlighet med 5 § överför uppgifter till den medlemsstat där personen är medborgare, ska centralen meddela att uppgifterna får vidarebefordras till andra stater endast för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv *eller*, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga.

11 §

Utlämnande av uppgifter ur lagringsregistret

Rättsregistercentralen får i enlighet med 14, 15 och 15 a § ur lagringsregistret lämna ut uppgifter till centralmyndigheten eller någon annan behörig myndighet i en annan medlemsstat.

Föreslagen lydelse

*sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan **förordningen om sprängämnesprekursorer**, samt om framställande av en begäran om sådana uppgifter.*

För de funktioner som avses i 1–3 mom. svarar Rättsregistercentralen, som är centralmyndighet enligt *artikel 3* i rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll, nedan ***rambeslutet***.

6 §

Vidarebefordran av uppgifter

När Rättsregistercentralen i enlighet med 5 § överför uppgifter till den medlemsstat där personen är medborgare, ska centralen meddela att uppgifterna får vidarebefordras till andra stater endast för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga *eller för att göra en bakgrundskontroll av sökande av tillstånd för sprängämnesprekursorer enligt förordningen om sprängämnesprekursorer*.

11 §

Utlämnande av uppgifter ur lagringsregistret

Rättsregistercentralen får i enlighet med 14, 15, 15 a och 15 b § ur lagringsregistret lämna ut uppgifter till centralmyndigheten eller någon annan behörig myndighet i en annan medlemsstat.

(ny)

15 b §

Svar på en begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

Rättsregistercentralen ska till den centralmyndighet i en annan medlemsstat som begär registeruppgifter lämna ut de i 3 § avsedda uppgifterna ur straffregistret, bötesregistret och lagringsregistret för det syfte som avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Om det i straffregistret finns uppgifter som har antecknats i lagringsregistret, ska endast uppgifterna i lagringsregistret överföras till den medlemsstat som har framställt begäran.

16 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska godkänna en sådan begäran enligt 14, 15 eller 15 a § som framställts av centralmyndigheten i en annan medlemsstat, om begäran innehåller de behövliga uppgifter som avses i formuläret i bilagan till rambeslutet. Begäran ska framställas i elektronisk form, eller i annan skriftlig form om den inte har kunnat framställas elektroniskt.

16 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska godkänna en sådan begäran enligt 14, 15, 15 a eller 15 b § som framställts av centralmyndigheten i en annan medlemsstat, om begäran innehåller de behövliga uppgifter som avses i formuläret i bilagan till rambeslutet. Begäran ska framställas i elektronisk form, eller i annan skriftlig form om den inte har kunnat framställas elektroniskt.

17 §

Svarets innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska i sitt svar till den centralmyndighet eller behöriga myndighet i en annan medlemsstat som har framställt begäran överföra de uppgifter som avses i 14, 15 och 15 a § i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

17 §

Svarets innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska i sitt svar till den centralmyndighet eller behöriga myndighet i en annan medlemsstat som har framställt begäran överföra de uppgifter som avses i 14, 15, 15 a och 15 b § i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

18 §

Tidsfrister

Rättsregistercentralen ska i sitt svar överföra sådana uppgifter som avses i 14 § till

18 §

Tidsfrister

Rättsregistercentralen ska i sitt svar överföra sådana uppgifter som avses i 14 och 15 b § till centralmyndigheten eller den behöriga

centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten utan dröjsmål och inom tio vardagar från den dag då begäran togs emot.

myndigheten i den andra medlemsstaten utan dröjsmål och inom tio vardagar från den dag då begäran togs emot.

(ny)

20 b §

Framställande av begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

För det syfte som avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer ska Rättsregistercentralen, när Polisstyrelsen har begärt det, framställa en begäran till centralmyndigheten i en annan medlemsstat om utlämnande av registeruppgifter och tillhörande uppgifter som gäller den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer.

21 §

21 §

Begärans innehåll och form samt språk

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska framställa en begäran som avses i 19, 20 eller 20 a § till centralmyndigheten i en annan medlemsstat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Rättsregistercentralen ska framställa en begäran som avses i 19, 20, 20 a eller 20 b § till centralmyndigheten i en annan medlemsstat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

22 §

22 §

Begränsningar för användningen av uppgifterna

Begränsningar för användningen av uppgifterna

(ny)

Registeruppgifter och tillhörande uppgifter som en annan medlemsstat har överfört på grundval av en begäran i enlighet med 20 b § får användas endast för sådan bakgrundskontroll av tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer, i enlighet med vad den medlemsstat som överförde uppgifterna har meddelat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 5 § 1 mom., sådana de lyder, 4 a 1 mom. 5 och 6 punkten i lag 1114/2018 och 5 § 1 mom. i lag 149/2014, samt *fogas* till 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1093/1999, 733/2014 och 1114/2018, en ny 7 punkt som följer:

Gällande lydelse

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

5) omhändertagande eller adoption av barn, eller

6) statsunderstöd som beviljats av i statsunderstödslagen (688/2001) avsedd statsbidragsmyndighet och återkrav av sådant understöd.

(ny)

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter om en person som har införts i registret eller en upplysning om att han eller hon inte har antecknats i registret. Beträffande juridiska personer lämnas ett utdrag med motsvarande innehåll. Om uppgifter om ett avgörande har fåtts i enlighet med 20 eller 20 a § i EU-straffregisterlagen eller ur det lagringsregister som nämns i den lagen, antecknas det i utdraget de uppgifter som skulle kunna införas i straffregistret. I straffregisterutdraget antecknas dock inte de uppgifter ur straffregistret som gäller lagbestämmelser som har tillämpats och inte heller sådana uppgifter som

Föreslagen lydelse

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

5) omhändertagande eller adoption av barn, 6) statsunderstöd som beviljats av i statsunderstödslagen (688/2001) avsedd statsbidragsmyndighet och återkrav av sådant understöd, *eller*

7) *tillstånd som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013.*

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter om en person som har införts i registret eller en upplysning om att han eller hon inte har antecknats i registret. Beträffande juridiska personer lämnas ett utdrag med motsvarande innehåll. Om uppgifter om ett avgörande har fåtts i enlighet med 20, 20 a eller 20 b § i EU-straffregisterlagen eller ur det lagringsregister som avses i den lagen, antecknas det i utdraget de uppgifter som skulle kunna införas i straffregistret. I straffregisterutdraget antecknas dock inte de uppgifter ur straffregistret som gäller lagbestämmelser som har tillämpats och inte heller sådana uppgifter

RP 235/2020 rd

Gällande lydelse

inte får antecknas på grund av villkor som ställts av en annan medlemsstat och som avses i 9 § 4 mom. i EU-straffregisterlagen. I straffregisterutdraget antecknas den uppgift som avses i 2 § 5 mom. i denna lag endast om utdraget med stöd av 4 § 1 mom. ges till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Föreslagen lydelse

som inte får antecknas på grund av villkor som ställts av en annan medlemsstat och som avses i 9 § 4 mom. i EU-straffregisterlagen. I straffregisterutdraget antecknas den uppgift som avses i 2 § 5 mom. i denna lag endast om utdraget med stöd av 4 § 1 mom. ges till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 20 .
